

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจรูปแบบ กระบวนการดำเนินงานในการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและเสนอแนะแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for Social Sciences For Windows) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาค่า สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และ t-test ในการเปรียบเทียบความคิดเห็น ระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปตารางและความเรียง ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ รูปแบบ กระบวนการดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษา

การนำเสนอผลการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประกันคุณภาพของสถาบัน ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสำรวจการดำเนินการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จากการสำรวจการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 11 แห่ง ก่อนการประกาศนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย และภายหลังการประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินการ หน่วยงานรับผิดชอบ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผลการวิเคราะห์เสนอได้ ดังตารางที่ 3-10

ตารางที่ 3 สถานภาพทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อความ	จำนวน (n = 11)	ร้อยละ
1 จำนวนนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา		
ต่ำกว่า 10,000 คน	4	36.37
10,000-20,000 คน	7	63.63
20,000-30,000 คน		
40,000 คนขึ้นไป		
2. โปรแกรมการศึกษาในสถาบัน		
จำนวนภาควิชา		
ต่ำกว่า 50 ภาควิชา	5	45.45
51 - 70 ภาควิชา	3	27.27
71 - 90 ภาควิชา	1	9.10
91 - 110 ภาควิชา	1	9.10
111 - 130 ภาควิชา	-	-
130 ภาควิชาขึ้นไป	1	9.10
จำนวนหลักสูตร		
ต่ำกว่า 20 หลักสูตร	5	45.45
21 - 40 หลักสูตร	-	-
41 - 60 หลักสูตร	2	18.18
61 - 80 หลักสูตร	2	18.18
ไม่ตอบ	2	18.18
จำนวนสาขาวิชา		
ต่ำกว่า 50 สาขาวิชา	1	9.10
50 - 70 สาขาวิชา	4	36.37
71 - 90 สาขาวิชา	2	18.18
91 - 110 สาขาวิชา		
110 สาขาวิชาขึ้นไป	3	27.27
ไม่ตอบ	1	9.10

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (n = 11)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาที่เปิดสอน		
หลักสูตรปริญญาเอก		
1 - 5 หลักสูตร	4	36.37
6 - 10 หลักสูตร	-	-
11 - 15 หลักสูตร	-	-
15 หลักสูตรขึ้นไป	1	9.10
ไม่ตอบ	6	54.54
จำนวนสาขาวิชา		
1 - 5 สาขา	4	36.37
6 - 10 สาขา	1	9.10
11 - 15 สาขา	1	9.10
15 สาขาขึ้นไป	1	9.10
ไม่ตอบ	4	36.37
หลักสูตรปริญญาโท		
ต่ำกว่า 20 หลักสูตร	4	36.37
21 - 40 หลักสูตร	4	36.37
41 - 60 หลักสูตร	1	9.10
61 - 80 หลักสูตร	1	9.10
ไม่ตอบ	1	9.10
หลักสูตรปริญญาตรี		
ต่ำกว่า 50 สาขาวิชา	6	54.54
51 - 70 สาขาวิชา	2	18.18
71 - 90 สาขาวิชา	2	18.18
91 - 110 สาขาวิชา	1	9.10
ไม่ตอบ	-	-
หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง		
1 - 10 หลักสูตร	1	9.10
ไม่ตอบ	10	90.90

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (n = 11)	ร้อยละ
จำนวนสาขาวิชา		
1 - 10 สาขาวิชา	3	27.27
11 - 20 สาขาวิชา	-	-
20 สาขาวิชาขึ้นไป	1	9.10
ไม่ตอบ	7	63.63
ประกาศนียบัตรบัณฑิต		
1 - 5 หลักสูตร	3	27.27
ไม่ตอบ	8	72.73
3. จำนวนนิสิตนักศึกษาในสถาบัน		
ระดับปริญญาตรี		
ต่ำกว่า 2,000 คน	1	9.10
2,100 - 4,000 คน	1	9.10
4,100 - 6,000 คน	1	9.10
6,100 - 8,000 คน	1	9.10
8,100 - 10,000 คน	4	36.36
11,000 คนขึ้นไป	3	27.27
ระดับปริญญาโท		
ต่ำกว่า 2,000 คน	4	36.36
2,000 - 4,000 คน	4	36.36
4,100 - 6,000 คน	1	9.10
6,100 คนขึ้นไป	1	9.10
ไม่ตอบ	1	9.10
ระดับปริญญาเอก		
ต่ำกว่า 50 คน	4	36.36
51 - 70 คน	1	9.10
71 - 90 คน	-	-
91 - 110 คน	-	-
110 คนขึ้นไป	2	18.18
ไม่ตอบ	4	36.36

จากตารางที่ 3 สภาพทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า มีจำนวนนิสิตนักศึกษา จำนวน 10,000 - 20,000 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.63 รองลงมา มีจำนวนต่ำกว่า 10,000 คน คิดเป็นร้อยละ 36.37 โดยภาควิชาที่เปิดสอน มีจำนวนต่ำกว่า 50 ภาควิชา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา จำนวน 51 - 70 ภาควิชา คิดเป็นร้อยละ 27.27 และมีจำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนต่ำกว่า 20 หลักสูตร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา มีจำนวนตั้งแต่ 41 - 60 และ 61 - 80 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 18.18 นอกจากนี้มีจำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอนตั้งแต่ 50 - 70 สาขาวิชา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.37 รองลงมา มีจำนวนสาขาวิชา 110 สาขาวิชาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.27

ส่วนระดับการศึกษาที่เปิดสอน ส่วนใหญ่จะเปิดสอนทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามความพร้อมในแต่ละสถาบัน โดยหลักสูตรที่เปิดสอนระดับปริญญาเอก 1 - 5 หลักสูตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.37 รองลงมา มีจำนวน 15 หลักสูตรขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.10 และมีสาขาวิชาที่เปิดสอน คือ มีจำนวน 1 - 5 สาขาวิชา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.37 รองลงมา มีจำนวนสาขาวิชา 6 - 10 สาขาวิชา 11 - 15 และ 15 สาขาวิชาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.10

สำหรับหลักสูตรปริญญาโทที่สถาบันต่าง ๆ เปิดสอน มีจำนวนที่เปิดสอนต่ำกว่า 20 หลักสูตร และ 21 - 40 หลักสูตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.37 รองลงมา มีจำนวนตั้งแต่ 41 - 60 และ 61 - 80 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 9.10

นอกจากนี้ หลักสูตรปริญญาตรี มีจำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอนต่ำกว่า 50 สาขาวิชา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.54 รองลงมา มีจำนวน 51 - 70 และ 71 - 90 สาขาวิชา คิดเป็นร้อยละ 18.18

ส่วนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีเพียงบางสถาบันที่ทำการเปิดสอน โดยมีจำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนที่มากที่สุด มีจำนวน 1 - 10 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมา มีจำนวน 20 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 9.10 และมีสาขาวิชาที่เปิดสอนมากที่สุดจำนวน 1 - 10 สาขาวิชา คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมาสาขาวิชาที่เปิดสอน 20 สาขาวิชาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.10

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตร ก็มีเปิดสอนในบางสถาบันเช่นกัน โดยมีสาขาเปิดสอน 1 - 5 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 27.27

นอกจากนี้จะพบว่า ในสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละสถาบันมีจำนวนนิสิตปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่มีจำนวนมาก โดยมีนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี 8,100 - 10,000 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมา มีเพียงร้อยละ 27.27 ที่มีจำนวนนิสิตนักศึกษา 11,000 คนขึ้นไป ส่วนจำนวนนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวนนิสิตนักศึกษาต่ำกว่า 2,000 คน และ 2,000-4,000 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมา มีเพียงร้อยละ 9.10 ที่มีจำนวน 4,100-6,000 คน และ 6,000 คน ขึ้นไป

ส่วนจำนวนนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาเอกนั้น เนื่องจากมีเพียงบางสถาบันเท่านั้นที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะเปิดสอนแต่ก็ยังมีจำนวนนิสิตนักศึกษาไม่มาก จำนวนนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาเอก ส่วนใหญ่สถาบันอุดมศึกษาต่ำกว่า 50 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมา มีเพียงร้อยละ 18.18 ที่มีจำนวนนิสิตนักศึกษา 110 คนขึ้นไป

ตารางที่ 4 แสดงการดำเนินกิจกรรมก่อนการประกาศนโยบาย และแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพ การศึกษา

ข้อความ	ความถี่
1. อาจารย์ผู้สอนจัดทำประมวลรายวิชา (Course Syllabus)	1
2. จัดทำแผนรายงานการสอบโดยอาจารย์ผู้สอน	1
3. จัดทำแบบรายงานกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนิสิตนักศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล (แบบประเมินการเรียนการสอน)	6
4. จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา	1
5. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการหนึ่งชี้แจงนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาให้ทุกหน่วยงานได้ทราบ	3
6. การออกแบบสอบถาม การประเมินการสอนของอาจารย์ เพื่อให้อาจารย์ที่ต้องการจะประเมินการเรียนการสอนของตนเอง โดยส่วนกลางของสถาบันเป็นผู้ให้บริการ จัดตั้งแบบสอบถามตามความประสงค์ของอาจารย์	1
7. การสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ในแต่ละปี	6
8. การจัดส่งบุคลากรไปประชุม สัมมนา ฝึกอบรม เกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ	1
9. การปรับปรุงระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาทุกระดับ	1
10. สสำรวจทรัพยากรห้องสมุด แต่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ	1
11. มีการปรับปรุงหลักสูตร (บางคณะ)	4
12. ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย	1
13. จัดทำแบบประเมินข้อสอบ	1
14. มีการประเมินผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว	1

จากตารางที่ 4 จากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับกิจกรรมก่อนการประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งได้มีการจัดทำแบบรายงานกิจกรรมการเรียนการสอน หรือแบบประเมินการเรียนการสอน โดยนิสิตนักศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลและมีการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ในแต่ละปีมากที่สุด 6 สถาบัน รองลงมา มีการปรับปรุงหลักสูตรจำนวน 4 สถาบัน และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาให้ทุกหน่วยงานได้รับทราบ จำนวน 3 สถาบัน

ตารางที่ 5 แสดงการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ปี 2539 - 2540

ข้อความ	จำนวน (n = 11)	ร้อยละ
1. การดำเนินงานของสถาบันตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ปี 2539		
ยังไม่ได้ดำเนินการ	-	-
ดำเนินการก่อนประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ปี 2539	4	36.37
ดำเนินการตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ปี 2539	7	63.63
2. ระดับของหน่วยงานของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ในการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
มหาวิทยาลัย/สถาบัน	8	50.00
คณะวิชา	5	31.25
ทุกคณะวิชา	4	25.00
บางคณะวิชา	1	6.25
ศูนย์/สถาบันที่เทียบเท่าคณะ	2	12.50
3. จำนวนโครงการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้ดำเนินการในปี 2539		
1 - 5 โครงการ	5	45.45
6 - 10 โครงการ	1	9.10
11 - 15 โครงการ	1	9.10
ไม่ตอบ	4	36.36
4. โครงการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันที่ได้ดำเนินการในปี 2539 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โครงการสัมมนาผู้บริหารทุกระดับ	4	16.00
โครงการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ	3	12.00
โครงการศึกษาดูงาน เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพในต่างประเทศ	2	8.00
โครงการพัฒนาระบบ และกลไก การประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะมีผลโดยตรง ต่อคุณภาพบัณฑิต	6	24.00
โครงการประสานความร่วมมือในการประกันคุณภาพกับสถาบันอื่น	2	8.00
โครงการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรในสถาบัน	5	20.00
โครงการกิจกรรมการดำเนินการควบคุมคุณภาพภายใน	3	12.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (n = 11)	ร้อยละ
5. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ได้รับความร่วมมือทางวิชาการ และการบริการจากหน่วยงานภายในสถาบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วิชาการ	8	26.67
วิทยากร	6	20.00
วัสดุอุปกรณ์	4	13.33
งบประมาณ	7	23.33
สื่อการสอน	3	10.00
อื่น ๆ	2	6.67
6. มีการประเมินโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และสามารถนำข้อมูลมา วิเคราะห์ในเบื้องต้น ในแง่ของความเป็นไปได้		
มีการประเมินโครงการ	9	81.81
ไม่มีการประเมินโครงการ	2	18.19
7. โครงการที่ได้ดำเนินการแต่ละโครงการ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม และระยะเวลาตรงตามกำหนด		
สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม มาก	1	9.10
สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม ปากกลาง	9	81.81
สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม น้อย	-	-
ไม่ตอบ	1	9.10
8. การจัดทำการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่ หน่วยงานภายนอกสถาบันอย่างต่อเนื่อง		
มีการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง	6	54.54
ไม่มีการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง	5	45.46
9. จำนวนโครงการในปี 2540 ได้ทำการวางแผนโครงการประกันคุณภาพการศึกษา		
1 - 5 โครงการ	6	54.54
6 - 10 โครงการ	1	9.10
ไม่ตอบ	4	36.36

จากตารางที่ 5 พบว่า ในปี 2539 - 2540 ได้มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ตามนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ปี 2539 ทุกสถาบัน โดยแยกเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ดำเนินการก่อนประกาศนโยบายฯ มีจำนวน 4 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 36.37 และร้อยละ 63.63 ได้ดำเนินการตามนโยบายและแนวปฏิบัติ จำนวน 7 สถาบัน โดยการดำเนินงานร้อยละ 50.00 ดำเนินการระดับมหาวิทยาลัย/สถาบัน รองลงมา ร้อยละ 31.25 ดำเนินการระดับคณะวิชาโดยมี 4 สถาบัน ที่ดำเนินการในทุกคณะวิชาและมีจำนวน 1 สถาบันที่ดำเนินการในบางคณะวิชา นอกจากนี้ ร้อยละ 12.50 ดำเนินการในระดับศูนย์/สถาบันที่เทียบเท่าคณะ

สำหรับจำนวนโครงการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้ดำเนินการในปี 2539 พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.45 มีจำนวน 1 - 5 โครงการ รองลงมา มีเพียง ร้อยละ 9.10 ที่มีการดำเนินการ ตั้งแต่ 6 - 10 และ 11 - 15 โครงการ ในโครงการที่ได้ดำเนินการแล้ว ส่วนมากจะเป็นโครงการเกี่ยวกับโครงการพัฒนาระบบ และกลไกการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อคุณภาพบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 24.0 จำนวน 6 สถาบัน รองลงมา ร้อยละ 20.0 โครงการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรในสถาบัน และพบว่า โครงการการศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพในต่างประเทศและโครงการประสานความร่วมมือในการประกันคุณภาพกับสถาบันอื่น มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.0

นอกจากนี้ จะพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพตามโครงการต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือสนับสนุนในด้านวิชาการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมา ร้อยละ 23.33 งบประมาณสนับสนุนและน้อยที่สุดคือ ด้านอุปกรณ์ ร้อยละ 13.33 และโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วพบว่า ได้มีการประเมินโครงการ ร้อยละ 81.81 และร้อยละ 18.19 ที่ไม่ได้มีการประเมินโครงการ ส่วนโครงการที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตรงตามระยะเวลาที่กำหนดพบว่ามีร้อยละ 81.81 อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด มีเพียงร้อยละ 9.10 ที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตรงตามระยะเวลาที่กำหนด

สำหรับการจัดทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่หน่วยงานภายนอกสถาบันอย่างต่อเนื่อง พบว่า ร้อยละ 54.54 ได้มีการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงานภายนอก จำนวน 6 สถาบัน และร้อยละ 45.46 ไม่มีการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงานภายนอก

ส่วนการวางแผนโครงการการประกันคุณภาพการศึกษาในปี 2540 พบว่า ได้มีการวางแผนโครงการไว้ส่วนใหญ่ 1 - 5 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 54.54 และร้อยละ 9.10 ที่วางโครงการไว้ 6 - 10 โครงการ

ตารางที่ 6 แสดงการดำเนินกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ในปี 2539 - 2540

ข้อความ	ความถี่
1. มีการประเมินตนเองทุกหน่วยงาน จากข้อมูลภายในและภายนอกที่ชัดเจน และตรวจสอบได้	1
2. ดำเนินการจัดทำคู่มือในการประกันคุณภาพการศึกษา	2
3. จัดประชุมชี้แจง ให้ทุกหน่วยงานได้รับทราบ	2
4. จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	1
5. การประเมินอาจารย์	1
6. การดำเนินงานควบคุมคุณภาพในการผลิตบัณฑิต ตามนโยบายทบวงฯ	1
7. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	2
8. ประชาสัมพันธ์ ให้ทุกหน่วยงานทราบ	2
9. ปรับเปลี่ยนมาตรฐานการ และวิธีการด้านการวัดและประเมินผลในระดับภาควิชา จนถึงคณะวิชา	1
10. จัดให้มีหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษา	1
11. จัดการด้านการเรียนการสอน	1
12. ควบคุมคุณภาพด้านหลักสูตร อาจารย์ ห้องสมุด สื่อการสอน วิจัย	1

จากตารางที่ 6 จากคำถามปลายเปิด การดำเนินกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาในปี 2539-2540 พบว่า มีการดำเนินการจัดทำคู่มือในการประกันคุณภาพการศึกษา จัดประชุมชี้แจงให้ทุกหน่วยงานได้รับทราบ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการประชาสัมพันธ์ให้ทุกหน่วยงานทราบ (n = 2)

ตารางที่ 7 แสดงขั้นตอนการสร้างระบบคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา

	มี	ร้อยละ	ไม่มี	ร้อยละ	กำลัง ดำเนินการ	ร้อยละ
1. สภามหาวิทยาลัยของท่านได้กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วน	8	72.72	1	9.0	1	9.0
2. ผู้บริหารสูงสุดได้ให้การยอมรับ ในหลักการและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา	11	100	-	-	-	-
3. สถาบันของท่านได้มีการกำหนดองค์กรผู้รับผิดชอบในการดำเนินการการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น ได้มีการจัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา	7	63.63	4	36.36	-	-
4. มีการแต่งตั้งบุคลากรผู้รับผิดชอบ กระทำอย่างเป็นทางการ และมีการรับทราบภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคคลนั้น ๆ ด้วย เพื่อเป็นการจูงใจในการบริหาร	8	72.72	2	24.79	1	9.0
5. มีการกำหนดเป้าหมายของสถาบันที่ชัดเจน เพื่อเป็นเป้าหมายของการประกันคุณภาพการที่ชัดเจน	8	72.72	2	24.79	1	9.0
6. มีการกำหนดเกณฑ์ เพื่อชี้บ่งคุณภาพในแต่ละองค์ประกอบชัดเจน	5	45.45	4	36.36	2	24.79
7. มีการประสานความร่วมมือในการประกันคุณภาพการศึกษากับสถาบันการศึกษาอื่น	2	18.18	7	63.63	1	9.0
8. จัดทำคู่มือคุณภาพ/คู่มือปฏิบัติการประเมินคุณภาพการศึกษา	3	27.27	5	45.45	3	27.27
ขั้นตอนการใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพ สถาบันของท่านได้ปฏิบัติ ดังนี้						
9. จัดประชุมชี้แจงดำเนินการ	9	81.81	2	24.79	-	-
10. การจัดทำแบบประเมินผลการประกันคุณภาพทางการศึกษา	3	27.27	5	45.45	3	27.27
11. ดำเนินการแจ้งคณะ / สถาบัน ให้ดำเนินงานตามกำหนด	8	72.72	3	27.27	-	-
12. ติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานการประกันคุณภาพของคณะ สถาบัน พร้อมให้คำแนะนำ	6	54.54	5	45.45	-	-

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารสูงสุดได้ให้การยอมรับในหลักการและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา มี 4 อันดับ คิดเป็นร้อยละ 72.72 สภามหาวิทยาลัยได้กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วน มีการแต่งตั้งบุคลากรผู้รับผิดชอบอย่างเป็นทางการ และรับทราบภาระงานที่เพิ่มขึ้นด้วย เพื่อเป็นการจูงใจในการบริหาร มีการกำหนดเป้าหมายของสถาบันที่ชัดเจน และดำเนินการแจ้งคณะ/สถาบัน ให้ดำเนินงานประกันคุณภาพตามกำหนด

ตารางที่ 8 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อความ	(n = 11)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. ผู้บริหาร ยังไม่ให้การยอมรับในการประกันคุณภาพการศึกษา	1.45	.52
2. อาจารย์และบุคลากร ยังไม่ให้การยอมรับในการประกันคุณภาพการศึกษา	1.81	.60
3. บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความตื่นตัว ในการประยุกต์ใช้รูปแบบการบริการใหม่ ๆ	2.00	.63
4. ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องข่าวสารที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	2.00	.53
5. ขาดการติดตาม ประเมินผลงานบุคลากรของสถาบันอย่างต่อเนื่อง	1.90	.70
6. ขาดการกำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	2.10	.70
7. ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่	2.00	.77
8. งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน	2.18	.75
9. ระบบสารสนเทศเพื่อการวิหการยังขาดประสิทธิภาพทำให้ขาดข้อมูลที่ดี	2.00	.63
10. บุคลากรส่วนใหญ่ ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของการทำงานเป็นทีม	1.81	.60
11. การปรับเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูง ทำให้ไม่มีการสืบทอดเจตนารมย์	1.90	.70
12. สถาบันไม่ยอมรับการประเมิน/ตรวจสอบจากภายนอก	1.82	.75

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพศึกษามากที่สุดคือ งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 2.18$) รองลงมาคือ ขาดการกำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 2.10$) และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารยังไม่ให้การยอมรับในการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 1.45$)

ตารางที่ 9 แสดงการจัดลำดับปัญหาและอุปสรรคในการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อความ	ความถี่
1. ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนเพื่อปฏิบัติ	1
2. บุคลากรไม่ยอมรับการประเมิน	4
3. บุคลากรขาดสำนึกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	2
4. งบประมาณเพื่อการดำเนินงาน	2
5. ความรู้ความสามารถของบุคลากรฝ่ายอำนวยการยังไม่พร้อม	3
6. บุคลากร ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา	2
7. บุคลากรบางส่วนขาดความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ หรือมีทัศนคติที่ไม่ต้องการความเปลี่ยนแปลง	1
8. การติดตาม และประเมินผลงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	1
9. การประเมินการสอนของอาจารย์	2
10. ความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษา	2
11. วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1
12. ขาดการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน	3
13. วัฒนธรรมในการทำงานของคนไทย	1
14. การบริหารงานแบบระบบราชการ	1
15. ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	1
16. ขาดการประเมิน/ตรวจสอบจากภายนอกสถาบัน	1

จากตารางที่ 9 จากคำถามปลายเปิดโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้จัดลำดับปัญหาและอุปสรรคในการประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดอันดับที่ 1 คือ การที่บุคลากรไม่ยอมรับการประเมิน ($n = 4$) รองลงมาอันดับที่ 2 มี 2 อันดับ คือ ความรู้ ความสามารถของฝ่ายบุคลากร ฝ่ายอำนวยการยังไม่พร้อม และขาดการประชาสัมพันธ์ ($n = 3$) และอันดับที่ 3 มี 5 อันดับ คือ บุคลากรขาดสำนึกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา งบประมาณเพื่อการดำเนินการ บุคลากรขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินการสอนของอาจารย์และความรู้ความเข้าใจ ในแนวปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษา ($n = 2$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 16 ท่าน ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันภายหลังการประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับนโยบาย ขั้นตอนการดำเนินการ การติดตามประเมินผลการดำเนินการ ความต้องการสนับสนุนช่วยเหลือจากทบวงมหาวิทยาลัย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผลการสัมภาษณ์นำเสนอได้ดังนี้

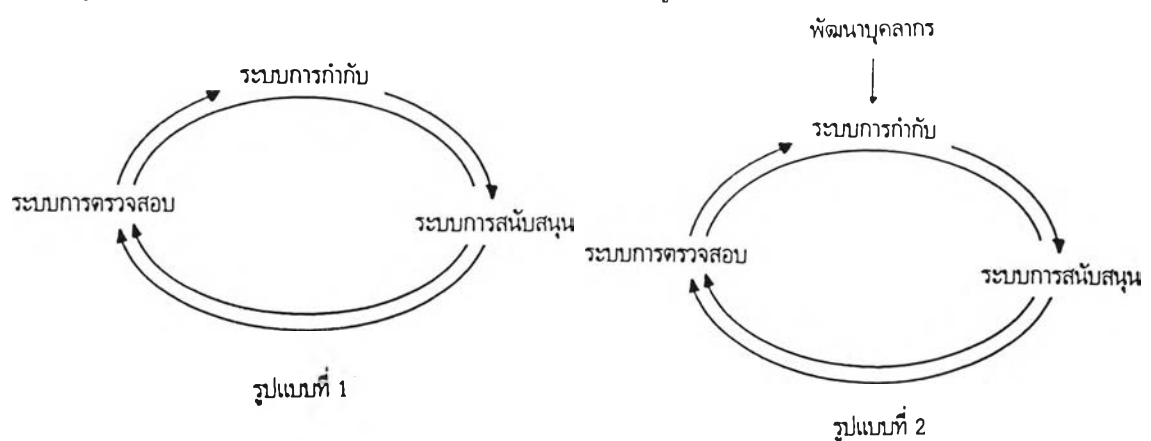
1. สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ มีการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาปี พ.ศ. 2539 เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถาบัน นอกจากนี้ยังพบว่าสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน (4 สถาบัน) และมีเพียง 2 สถาบันที่มีการกำหนดปรัชญาในการประกันคุณภาพการศึกษา ว่า หมั่นพิจารณาตนเองโดยปราศจากอคติตามระบบที่กำหนดขึ้นอย่างรอบคอบ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องอย่างถูกต้องและเสริมสร้างจุดเด่นให้แข็งแกร่งจะเป็นแนวทางที่ยั่งยืนที่สุดในการพัฒนาตนเอง และอีกหนึ่งสถาบัน คือ ยกกระดับคุณภาพทางวิชาการให้ได้มาตรฐานสากลควบคู่ไปกับการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งกาย วาจา และใจ และส่วนใหญ่จะดำเนินการการประกันคุณภาพการศึกษาไปตามปรัชญาของสถาบัน นอกจากนี้มี 3 สถาบันได้กำหนดให้จัดตั้งสภาวิชาการรับผิดชอบในการดูแลในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในสถาบัน ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่จะประกอบด้วยบุคลากรของมหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก และมี 4 สถาบันที่การจัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีโครงสร้างการบริหารสำนักงานจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการบริหารวิชาการที่เป็นผู้บริหารภายในมหาวิทยาลัย มีบางแห่งที่เชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเป็นกรรมการ และบางสถาบันจัดตั้งเป็นหน่วยงานอิสระ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงาน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน โดยส่วนใหญ่จะขอบุคลากรจากกองบริการการศึกษา และกองอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติงานการประชุมคณะกรรมการบริหารงานธุรการและงานอื่น ๆ หน้าที่ของสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานสารสนเทศทางด้านข้อมูลเกี่ยวกับระบบและกลไกการประกันคุณภาพทางวิชาการของสถาบัน และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และเป็นหน่วยงานกลางที่ประมวลผลการประกันคุณภาพทางวิชาการของคณะและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบันอื่นที่จริงแล้วการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นนโยบายหลักสำคัญของทุกสถาบันในภารกิจ 4 ด้าน คือ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่ผลิตบัณฑิต เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและสามารถที่จะแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่ทำกันมานานแล้วแต่ยังไม่เป็นระบบ นอกจากนั้นนโยบายการประกันคุณภาพเน้นการส่งเสริม จะไม่มีมาตรการลงโทษ แต่ถ้าไม่มีผลงานดีบหนักก็จะพิจารณาหาสาเหตุและช่วยกันพัฒนาต่อไป นโยบายส่วนใหญ่ของ

สถาบัน (5 สถาบัน) จะเน้นในเรื่องการติดตาม ส่งเสริมในเรื่องการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ คุณภาพที่ได้ตรงตามมาตรฐานองค์กรภายนอก

2. รูปแบบกระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสถาบัน สรุปได้เป็น

3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 สถาบันได้มีการกำหนดกรอบของระบบการประกันคุณภาพ ในสถาบัน ว่าต้องเป็นกลางและปราศจากอคติ อีกทั้งต้องเป็นระบบหลักที่มีการประเมินตนเองจากข้อมูล ภายในและสามารถตรวจสอบได้จากทั้งภายในและภายนอก คือ ระบบกำกับ ระบบสนับสนุน และระบบ ตรวจสอบ และทั้ง 3 ระบบนี้จะมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสามารถตรวจสอบในตัวเอง แต่ต้องมีการ ทำการประเมินสถาบันก่อนโดยปราศจากอคติ เพื่อเข้าสู่ระบบกำกับ คือมีลักษณะในการกำหนดขั้นตอน หลักเกณฑ์ ตามนโยบาย และเมื่อดำเนินการตามขั้นตอน หลักเกณฑ์ที่วางไว้ ให้เป็นระบบที่ทำให้เกิดฐาน ข้อมูลให้แก่อีก 2 ระบบ คือ ระบบสนับสนุน เป็นระบบที่สนับสนุนให้ระบบที่ 1 แข็งแกร่ง และในขณะเดียวกันเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเป็นฐานข้อมูล ให้แก่ระบบต่อไป คือ ระบบตรวจสอบเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานตามแบบนโยบาย ทั้งในลักษณะกำกับ และสนับสนุนได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่อย่างไร ดังนั้นระบบนี้ก็จะมีข้อมูลกลับไปสู่ระบบที่ 1 และ 2 เพื่อ แก้ไขปัญหาและพัฒนาขีดความสามารถยิ่งขึ้นไปอีก ดังวงจรตามรูปดังนี้

รูปแบบที่ 2 สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการกำหนดรูปแบบที่ใกล้เคียง กัน คือมีการดำเนินงานเป็น 3 ระบบเช่นกัน แต่มีการเน้นในเรื่องของการพัฒนาบุคลากรก่อนมีการดำเนินการ ใน 3 ระบบ เป็นเวลา 1 ปี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและให้เกิดการยอมรับ ในเรื่องของการประเมินผล การประกาศนโยบาย และการสื่อสารความเข้าใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ปูพื้นฐานความเข้าใจ ในระดับหนึ่งให้กับประชากรของสถาบัน ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมคุณภาพในรูปแบบ ต่าง ๆ และทุก ๆ กิจกรรม คุณภาพอย่างต่อเนื่อง ได้รับความร่วมมือจากประชากรของสถาบันอย่างสมัครใจ และมีความคล่องตัวในการดำเนินการประกันคุณภาพด้วย และเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การดำเนินการ ประกันคุณภาพของสถาบัน

รูปแบบที่ 3 สถาบันอุดมศึกษาที่ได้มีการดำเนินการก่อนประกาศนโยบายประกันคุณภาพจะมีความคืบหน้าในการดำเนินงาน และมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ โดยมีการกำหนดกรอบแนวคิดเป็นขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 5 ระยะ แต่ละระยะมีการกำหนดเวลาไว้ 1 ปี

ระยะที่ 1 สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะต่าง ๆ และบุคลากรของสถาบัน หลังจากนั้นมีการสร้างกรอบแนวคิด ซึ่งครอบคลุมระบบ วิธีการ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ในการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการเผยแพร่ให้คณะวิชาและบุคลากรได้ทราบทั่วกัน

ระยะที่ 2 จัดตั้งสมัชชาภาพขึ้นเป็นองค์กรหลักที่ดูแลเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานนโยบาย และจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ หรือคู่มือสำหรับคณะวิชาเป็นแนวทางปฏิบัติ

ระยะที่ 3 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และมีการออกเยี่ยมชมหน่วยงานเพื่อดูความคืบหน้าของคนและหน่วยงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ระยะที่ 4 การปรับปรุงระบบ

ระยะที่ 5 การดำเนินการด้านการประกันคุณภาพทั้งระบบและมีความ

มั่นคง

3. ขั้นตอนการดำเนินงาน การประกันคุณภาพผู้บริหารระดับสูงให้ความเห็นไว้ดังนี้

3.1 มีการเผยแพร่หลักการและนโยบายเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันให้บุคลากรได้รับทราบ (16 สถาบัน)

3.2 สร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับในหลักการ วัตถุประสงค์ และความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบัน (16 สถาบัน) มีเพียง 1 สถาบันที่มีการอบรมผู้บริหารทุกระดับก่อนเพื่อสร้างความยอมรับ โดยการเชิญวิทยากรจากต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีการประชาสัมพันธ์และการจัดประชุมสัมมนาในระดับคณะวิชาในมหาวิทยาลัยด้วย

3.3 สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีนโยบายและระบบการส่งเสริมสนับสนุนตลอดจนการบริหารงานทางวิชาการที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ (4 สถาบัน)

3.4 สถาบันอุดมศึกษา 6 สถาบัน มีการส่งเสริมให้มีการใช้งานอาคารสถานที่ ห้องสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียน และสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งมีระบบติดตามและประเมินผล

3.5 สร้างระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งทุกสถาบันมีการใช้ระบบติดตามในเรื่องการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนิสิตนักศึกษา ดูจากรายงานประจำปี โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม

3.6 มีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา และ

3.6 มีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา และ
นำนโยบายสู่การปฏิบัติ จำนวน 4 สถาบัน

3.7 สถาบันอุดมศึกษา 2 แห่ง ได้ทำโครงการประเมินระบบและกลไกการประกัน
คุณภาพภายในมหาวิทยาลัย

3.8 มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพในสถาบัน ทั้งในระดับ
สถาบันและทั้งในระดับคณะ/สถาบัน 6 สถาบัน

3.9 มีการจัดตั้งสำนักประกันคุณภาพ (4 สถาบัน)

3.10 จัดทำคู่มือ ร่างคู่มือ (1 สถาบัน)

3.11 จัดทำแผนการดำเนินการ (9 สถาบัน)

3.12 มีการประชุมร่วมกันพิจารณาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาค 9 สถาบัน เพื่อ
กำหนดดัชนีประกันคุณภาพการศึกษา มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ กลไกการควบคุมมาตรฐานการศึกษาใน
สถาบันนิสิตนักศึกษา อาจารย์ หลักสูตร ห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ การเรียนการสอน
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วิจัย การบริหารงานงบประมาณ

3.13 จัดทำจดหมายข่าวเผยแพร่ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการประกัน
คุณภาพการศึกษา (1 สถาบัน)

4. การติดตามประเมินผล

4.1 มีการประชุมเพื่อติดตามการดำเนินงานของคณะ เดือนละครั้งเพื่อให้
คณะกรรมการได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกันและได้จัดทำแบบประเมินผลในระดับคณะ ซึ่งได้มีการสรุปข้อมูลรายปี
(3 สถาบัน)

4.2 ติดตามประเมินบัณฑิตที่จบออกไป ปกติจะทำทุกปีในวันรับปริญญาของ
บัณฑิต สอบถามนายจ้าง หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทำทุกสถาบัน

4.3 กระจายอำนาจให้คณะมีอิสระในการติดตามและรายงานมหาวิทยาลัยใน
ทุก ๆ ปี และภายใน 3-5 ปี จะติดตามในแต่ละชั้นตอน ทุกสถาบัน

4.4 มีเพียง 1 สถาบันที่กำลังพิจารณาจัดทำประเมิน

5. ปัญหาและอุปสรรค

5.1 ยังไม่พบปัญหาเนื่องจากเพิ่งเริ่มดำเนินการ 1 สถาบัน ไม่มีปัญหาเนื่องจาก
ได้มีการพัฒนาบุคลากร สร้างความยอมรับ และได้รับความร่วมมือ 1 สถาบัน และไม่มีปัญหาเนื่องจากใช้
ระบบการมีส่วนร่วมประชากรภายในมหาวิทยาลัย การบริหารมาจากระดับล่างสู่ระดับบน (1 สถาบัน)

5.2 มีปัญหาเนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เคยชินกับการทำงาน
เป็นระบบ (5 สถาบัน)

- 5.3 ไม่มีฐานข้อมูลภาระงานของอาจารย์ (2 สถาบัน)
- 5.4 ขาดงบประมาณ (ทุกสถาบัน)
- 5.5 การประเมินอาจารย์โดยนิสิตยังใหม่สำหรับสังคมไทย (ทุกสถาบัน)
- 5.6 การปรับเปลี่ยนผู้บริหารทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพไม่ต่อเนื่อง (4 สถาบัน) ผลทำให้ขาดการเชื่อมโยงกับคณะวิชาต่าง ๆ
- 5.7 บุคลากรขาดการตื่นตัว
- 5.8 ทุกคนในองค์กรกำลังเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งบางครั้งเป็นผลทำให้การดำเนินการล่าช้าไป เนื่องจากต่างคนต่างรอความชัดเจนจากภาควิชา คณะ และสถาบัน (1 สถาบัน)

6. ความต้องการสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย

- 6.1 งบประมาณสนับสนุนด้านต่าง ๆ
- 6.2 วิทยากรและผู้เชี่ยวชาญระบบคุณภาพที่ปรึกษาชี้้นำการปฏิบัติในด้านต่าง ๆ
- 6.3 หน่วยงานรับผิดชอบดูแลเฉพาะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
- 6.4 คู่มือการประกันคุณภาพและตัวอย่างมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จ
- 6.5 จัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในส่วนกลางให้มีความสัมพันธ์ในการดำเนินการประกันคุณภาพ
- 6.6 จัดทำ Workshop ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
- 6.7 จัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ในสาขาเดียวกันโดยการสร้างเครือข่ายกับคณะวิชาในมหาวิทยาลัยอื่น

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปและความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์สถานภาพและความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 สถานภาพของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

สถานภาพ	ผู้บริหาร (N = 109)	
	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ		
ชาย	61	56.0
หญิง	48	44.0
รวม		100.0
2. อายุ		
25-30 ปี	1	0.9
31-35 ปี	6	5.5
36-40 ปี	8	7.3
41-45 ปี	27	24.8
46-50 ปี	29	26.6
50 ปีขึ้นไป	38	34.9
รวม		100.0
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	2	1.8
ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	50	45.9
ปริญญาเอก หรือเทียบเท่า	57	52.3
รวม		100.
4. ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	24	22.0
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	38	34.9
รองศาสตราจารย์	42	38.5
ศาสตราจารย์	4	3.7
ไม่ระบุ	1	0.9
รวม		100.0

ตารางที่ 10 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหาร (N = 109)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. ตำแหน่งทางบริหาร		
อธิการบดี	1	0.9
รองอธิการบดี	4	3.8
ผู้ช่วยอธิการบดี	1	0.9
คณบดี หรือเทียบเท่า	22	20.2
รองคณบดี	48	44.0
หัวหน้าภาควิชา หรือเทียบเท่า	20	18.3
อื่น ๆ	11	10.1
ไม่ระบุ	2	1.8
รวม		100.0
6. ประสบการณ์ทำงานเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย		
ต่ำกว่า 4 ปี	33	30.3
4-8 ปี	33	30.3
9-12 ปี	14	12.8
มากกว่า 12 ปีขึ้นไป	26	23.9
อื่น ๆ	1	0.9
รวม		100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีอายุอยู่ในช่วง 50 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.9 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 52.3 ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางการบริหารระดับรองคณบดี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 และมีประสบการณ์ทำงานบริหารมหาวิทยาลัย อยู่ในช่วงต่ำกว่า 4 ปี และในช่วง 4-8 ปี เท่ากันคือ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3

ตารางที่ 11 ลักษณะงานที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

ลักษณะงาน	ผู้บริหาร (N = 109)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนชั่วโมงสอน		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	30	27.5
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	49	45.0
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	9	8.2
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	6	5.5
20 ชั่วโมงขึ้นไป	3	2.8
ไม่ระบุ	12	11.0
รวม		100.0
2. เป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน		
1-5 ครั้งต่อปี	25	22.9
6-10 ครั้งต่อปี	4	3.7
11-15 ครั้งต่อปี	-	-
16-20 ครั้งต่อปี	2	1.8
ไม่ระบุ	78	71.6
รวม		100.0
3. เป็นวิทยากรให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐ		
1-5 ครั้งต่อปี	43	39.4
6-10 ครั้งต่อปี	16	14.7
11-15 ครั้งต่อปี	3	2.9
16-20 ครั้งต่อปี	1	0.9
20 ครั้งขึ้นไป	2	1.8
ไม่ระบุ	44	40.3
รวม		100.0
4. เป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย		
1-5 ชุด	48	40.0
6-10 ชุด	3	2.8
11-15 ชุด	2	0.8
ไม่ระบุ	56	51.4
รวม		100.0

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะงาน	ผู้บริหาร (N = 109)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. ใช้เวลาในการเป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	41	37.6
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	3	2.8
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	1	0.9
ไม่ระบุ	64	58.7
รวม		100.0
6. เป็นกรรมการภายในมหาวิทยาลัย		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	48	44.0
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	24	22.0
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	5	4.6
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	1	0.9
20 ชั่วโมงขึ้นไป	1	0.9
ไม่ระบุ	30	27.6
รวม		100.0
7. ใช้เวลาเป็นกรรมการภายใน		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	44	40.4
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	22	20.2
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	5	4.6
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	1	0.9
20 ชั่วโมงขึ้นไป	3	2.7
ไม่ระบุ	34	31.2
รวม		100.0
8. โครงการวิจัย ระหว่างปี 2539 - 2540		
1-5 โครงการ	66	60.6
ไม่ระบุ	43	39.4
รวม		100.0

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะงาน	ผู้บริหาร (N = 109)	
	จำนวน	ร้อยละ
9 ใช้เวลาในการวิจัย		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	41	37.7
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	16	14.7
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	2	1.8
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	-	-
20 ชั่วโมงขึ้นไป	2	1.8
ไม่ระบุ	48	44.0
รวม		100.0
10. ในปี 2539-2540 มีงานด้านวิชาการ (ตำรา, เอกสารคำสอน, บทความ ฯลฯ)		
1-5 เรื่อง	62	56.9
6-10 เรื่อง	9	8.2
11-15 เรื่อง	1	0.9
ไม่ระบุ	37	43.0
รวม		100.0
11. ใช้เวลาในงานด้านวิชาการ		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	46	42.2
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	18	16.5
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	2	1.8
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	1	0.9
ไม่ระบุ	42	38.6
รวม		100.0
12. ในปี 2539 - 2540 เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์		
1-5 เรื่อง	56	51.3
6-10 เรื่อง	12	11.0
11-15 เรื่อง	2	1.8
16-20 เรื่อง	-	-
ไม่ระบุ	1	0.9
รวม		100.0

จากตารางที่ 11 พบว่า ลักษณะงานที่ผู้บริหารรับผิดชอบ มีภาระงานสอน 6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีเพียงร้อยละ 2.8 ที่มีภาระงานสอน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขึ้นไป สำหรับการเป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-5 ครั้ง/ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.9 เช่นเดียวกับการเป็นวิทยากรให้หน่วยงานภายนอก ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-5 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 39.4 นอกจากนี้เป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย 1-5 ชุด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 โดยใช้เวลาสำหรับภาระงานนี้ 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 37.6 ส่วนใหญ่เป็นกรรมการภายในมหาวิทยาลัย 1-5 ชุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 โดยใช้เวลาสำหรับภาระงานดังกล่าว 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.4

ในระหว่างปี 2539-2540 ผู้บริหารส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 60.6 มีโครงการวิจัยที่ต้องรับผิดชอบ จำนวน 1-5 โครงการ โดยใช้เวลาในการวิจัย สูงสุด 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีงานด้านวิชาการเกี่ยวกับตำรา เอกสารคำสอน บทความ ฯลฯ จำนวน 1-5 เรื่องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.9 โดยร้อยละ 42.2 ใช้เวลาในงานด้านวิชาการ 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในระหว่างปี 2539-2540 ผู้บริหารมีภาระงานเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 1-5 เรื่องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.3

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับความรู้ในการประกันคุณภาพ

ความรู้ในการประกันคุณภาพ	ผู้บริหาร (N = 109) จำนวนความถี่
1. ความรู้ หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ไม่เคยมีความรู้และประสบการณ์	7
มีความรู้และประสบการณ์	187
เคยเรียนมาในหลักสูตรของสถาบันการศึกษา 1-5 ครั้ง	11
เคยรับการอบรม ประชุม/สัมมนา จากทบวงมหาวิทยาลัย 1-5 ครั้ง	57
เคยรับการอบรม ประชุม/สัมมนา จากหน่วยงานในสถาบัน 1-5 ครั้ง	71
เคยค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อใช้ในการทำงาน	48
รวม	194
2. การเริ่มต้นของการประกันคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานเกิดจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ผู้บริหารในหน่วยงาน	78
อาจารย์ในหน่วยงานเสนอมา	27
บัณฑิต/ศิษย์เก่า ของสถาบันเสนอมา	14
ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดเป็นนโยบายให้ปฏิบัติ	90
สถาบันในต่างประเทศเสนอมา	12
รวม	221
3. การประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันมีความจำเป็น และสำคัญต่อสถาบัน อย่างไร (ตอบ 1 ได้มากกว่า 1 ข้อ)	
การที่สถาบันอุดมศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพที่มีรูปแบบที่ชัดเจน สามารถบ่งชี้ ได้ว่า การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ	69
เกิดการแข่งขันกัน ในเชิงคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	65
การประกันคุณภาพการศึกษาสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ	83
การประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาสร้างคุณภาพบัณฑิตให้เท่าเทียมกัน	61

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ความรู้ในการประกันคุณภาพ	ผู้บริหาร (N = 109) จำนวนความถี่
4. ประโยชน์ของการประกันคุณภาพในสถาบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
เป็นการสร้างการยอมรับจากสังคมและวงการระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ	97
สถาบันอุดมศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถาบัน	80
คณาจารย์เข้าใจถึงภาระหน้าที่และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้และทักษะมากขึ้น	94
มีความพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบและประเมินจากภายนอกประเทศและต่างประเทศ	71
สถาบันอุดมศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถาบัน	80
คณาจารย์เข้าใจถึงภาระหน้าที่และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้และทักษะมากขึ้น	94
มีความพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบและประเมินจากภายนอก	71

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 71 คน มีประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเคยรับการอบรม/ประชุม/สัมมนา ภายในหน่วยงานในสถาบัน จำนวน 1-5 ครั้งมากที่สุด รองลงมา 57 คน เคยรับการอบรม/ประชุม/สัมมนา จากทบวงมหาวิทยาลัยจำนวน 1-5 ครั้ง นอกจากนี้ พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่า การเริ่มต้นของการประกันคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานเกิดจากทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายให้ปฏิบัติมากที่สุด จำนวน 90 คน รองลงมาคือ ผู้บริหารในหน่วยงานเสนอให้ทำ จำนวน 78 คน

ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันการศึกษามีความจำเป็นและสำคัญ เพราะการประกันคุณภาพการศึกษาสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ มากที่สุด จำนวน 83 คน รองลงมาคือ การที่สถาบันอุดมศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบที่ชัดเจน สามารถบ่งชี้ได้ว่า การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ จำนวน 69 คน สำหรับประโยชน์ของการประกันคุณภาพนั้น ผู้บริหารมีความคิดว่าเป็นการสร้างการยอมรับจากสังคม และวงการระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศมากที่สุด จำนวน 97 คน รองลงมาคือ คณาจารย์เข้าใจถึงภาระหน้าที่และกระตือรือร้น ที่จะพัฒนาความรู้และทักษะมากขึ้น จำนวน 94 คน

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาสู่แนวปฏิบัติ
ในสถาบัน

ความคิดเห็น	จำนวน (N = 109)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. มีความเข้าใจใน นโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน	3.63	.90
2. หลักการ วัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของระบบประกันคุณภาพของทบวงมหาวิทยาลัย มีความชัดเจนครอบคลุมและสามารถนำมาปฏิบัติได้	3.45	.86
3. การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเบื้องต้นของทบวงมหาวิทยาลัย มีความชัดเจนที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถาบัน	3.27	.70
4. การประกันคุณภาพของสถาบันของท่าน ซึ่งได้ดำเนินการอยู่แล้วสอดคล้องกับนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย ปี 2539	3.42	.85
5. สถาบันมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	3.54	.98
6. ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพนั้น ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ และความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพของผู้บริหารสถาบัน	4.28	.79
7. การพัฒนาระบบและกลไกภายในสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นก่อนนำนโยบายการประกันคุณภาพมาสู่การปฏิบัติ	4.19	.87
8. การดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยในการจัดให้มีกลไกการติดตามตรวจสอบระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เพื่อนำผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพมาใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณประจำปีต่อไป	3.81	1.07
9. ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินผลระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะเริ่มทำการตรวจเยี่ยมและประเมินผลในปีงบประมาณ 2542 นี้ มีความเหมาะสม	3.58	1.01
10. แม้ในภาวะเศรษฐกิจซบถตัวก็สามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้	4.05	.98
ค่าเฉลี่ยรวม	3.72	.50

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายสู่แนวปฏิบัติในสถาบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารเห็นว่าการที่จะนำนโยบายไปสู่แนวปฏิบัติขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพนั้น ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ และความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพของผู้บริหารสถาบัน ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ การพัฒนาระบบและกลไกภายในสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นก่อนนำนโยบายการประกันคุณภาพมาสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.19$) และน้อยที่สุดคือ การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเบื้องต้นของทบวงมหาวิทยาลัยมีความชัดเจนที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถาบัน ($\bar{X} = 3.27$)

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
ในหน่วยงาน

การประกันคุณภาพการศึกษาในหน่วยงาน	จำนวน (N = 109)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. สถาบันกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพสอดคล้องกับ ทบวงมหาวิทยาลัย	3.86	.80
2. สร้างการยอมรับระบบการประกันคุณภาพให้กับผู้บริหาร อาจารย์ และ บุคลากร โดยการจัดประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	3.47	1.0
3. พัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความพร้อมในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพของสถาบัน	3.39	.92
4. กำหนดมาตรการในการดำเนินงานประกันคุณภาพอย่างชัดเจน	3.50	1.06
5. มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นเป้าหมายสำคัญ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ	3.81	.94
6. จัดประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย	3.34	1.02
7. มีการกำหนดองค์กรและบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานประกันคุณภาพอย่าง ชัดเจนและเหมาะสม	3.38	1.16
8. จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อดำเนินกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับ คณะและมหาวิทยาลัย	2.90	1.24
9. มีการกำหนดดัชนีชี้วัดคุณภาพของสถาบันไว้อย่างชัดเจน	3.20	1.26
10. ทำการปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบ ของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้การบริหารงาน ประกันคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.17	1.20
11. จัดทำระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพ	3.19	1.24
ค่าเฉลี่ยรวม	3.38	.83

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นในเรื่องการจัดการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนภายในหน่วยงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นในเรื่องนี้แล้วปรากฏว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า สถาบันกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพสอดคล้องกับทบวงมหาวิทยาลัยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นเป้าหมายสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 3.81$) และน้อยที่สุด คือ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อดำเนินกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับคณะและมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.90$)

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับวิธีดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพด้านนิสิตนักศึกษา
ในหน่วยงาน

ด้านนิสิตนักศึกษา	จำนวน (N = 109)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. มหาวิทยาลัย และคณะ กำหนดระบบการคัดเลือกและคุณสมบัติผู้เข้ารับการศึกษาคือ สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร/สถาบัน	3.94	.94
2. คณะ/ภาควิชา มีการกำหนดคุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน	3.93	1.02
3. คณะ/ภาควิชา สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.80	.98
4. คณะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีประสบการณ์ทางวิชาการร่วมกับอาจารย์ เช่น เป็นผู้ช่วยวิจัย	3.28	1.15
5. อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการกำหนดวิธีการติดตาม และพัฒนาการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.41	1.00
6. คณะ/ภาควิชา เห็นความจำเป็นในการจัดการสอบประมวลความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ สาขาก่อนสำเร็จการศึกษา (Exit Exam)	3.47	1.18
7. คณะพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลนิสิตนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.45	1.00
8. คณะส่งเสริมการมีงานทำเพื่อเป็นรายได้ให้นิสิตนักศึกษาในภาวะเศรษฐกิจซบถ	2.89	1.00
9. คณะมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศดี เช่น มีสถานที่พักผ่อน การจรรยาบรรณมีระเบียบ	3.32	1.10
10. คณะสนับสนุนการจัดตั้งชมรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม การพัฒนา บุคลิกภาพ การปรับตัวของนิสิตนักศึกษา	3.70	.99
11. มีกระบวนการติดตามผลบัณฑิตอย่างสม่ำเสมอ	3.17	1.03
12. ให้ออกสนิสิตนักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาคณะวิชาอย่างเป็นรูปธรรม	3.39	1.11
ค่าเฉลี่ยรวม	3.47	.73

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อวิธีดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพด้านนิสิต
นักศึกษาในหน่วยงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นในเรื่องนี้
เป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับมหาวิทยาลัย และคณะ กำหนดระบบการคัดเลือกและ
คุณสมบัติ ผู้เข้ารับการศึกษาคือ สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร/สถาบัน มากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$)
รองลงมาคือ คณะ/ภาควิชา มีการกำหนดคุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.93$) และ
น้อยที่สุด คือ คณะกรรมการส่งเสริมการมีงานทำเพื่อเป็นรายได้ให้นิสิตนักศึกษาในภาวะเศรษฐกิจซบถ
($\bar{X} = 2.89$)

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับวิธีดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพด้านอาจารย์ในหน่วยงาน

ด้านอาจารย์	จำนวน (N = 109)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะควรมีระบบการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์ใหม่ และโอนย้ายอาจารย์ที่มีคุณภาพและมีความเป็นธรรม	4.49	.81
2. คณะควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่ตามระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.57	.61
3. คณะควรคำนึงถึงความสำคัญของการกำหนดอาจารย์ที่เลี้ยงให้กับอาจารย์ใหม่ เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามและปฏิบัติงาน (Mentor)	4.35	.81
4. คณะควรกำหนดปริมาณการปฏิบัติงานให้อาจารย์อย่างเป็นรูปธรรม เช่น สัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง	3.93	1.05
5. คณะควรกำหนดภาระหน้าที่ให้อาจารย์ทุกคนต้องทำการสอนและวิจัยอย่างชัดเจน	4.27	.90
6. คณะควรจัดเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามภาระหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ	4.39	.79
7. คณะควรติดตามให้อาจารย์มีการจัดทำ Course Syllabus ทุกรายวิชาก่อนดำเนินการสอน	4.45	.66
8. คณะควรจัดให้มีการประเมินการเรียนการสอนโดยนิสิตนักศึกษาในทุกภาควิชา	4.40	.83
9. การกำหนดให้อาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการ โดยตีพิมพ์บทความในสาขาวิชาอย่างน้อย 2 ปีต่อเรื่องมีความเหมาะสม	4.00	.98
10. การกำหนดให้อาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ปี ต่อ 1 เรื่อง มีความเหมาะสม	3.90	.96
11. คณะควรมีการวางแผนการทดแทนสำหรับอาจารย์ที่ใกล้เกษียณอายุราชการอย่างต่อเนื่อง	4.41	.83
ค่าเฉลี่ยรวม	4.28	.54

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านอาจารย์ในหน่วยงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ผู้บริหารเห็นว่า คณะควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่ตามระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.57$) มากที่สุด รองลงมาคือ คณะควรมีระบบการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์ใหม่ และโอนย้ายอาจารย์ที่มีคุณภาพและมีความเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.49$) และน้อยที่สุดคือ การกำหนดให้อาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ปีต่อ 1 เรื่อง มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$)

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านหลักสูตรในหน่วยงาน

ด้านหลักสูตร	จำนวน N = 109	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะกรรมการกำหนดปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณสมบัติของบัณฑิตได้อย่างชัดเจน	4.66	.63
2. คณะกรรมการกำหนดหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนของประเทศ และมีความเป็นเอกลักษณ์	4.67	.62
3. ในการสร้างหลักสูตรใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรเก่า ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นตลอดจนผู้ใช้บัณฑิตร่วมเป็นกรรมการด้วยเสมอ	4.52	.70
4. คณะกรรมการติดตามการดำเนินงานด้านหลักสูตร โดยต้องมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี	4.61	.64
5. ในการเปิดหลักสูตรใหม่คณะกรรมการเตรียมความพร้อมในทุกด้านเสมอ	4.53	.66
ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	.55

จากตารางที่ 17 เห็นได้ว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และเมื่อพิจารณาแล้วเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นในเรื่อง คณะกรรมการกำหนดหลักสูตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนของประเทศ และมีความเป็นเอกลักษณ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาคือ คณะกรรมการกำหนดปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณสมบัติของบัณฑิตได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.66$) และน้อยที่สุดคือ ในการสร้างหลักสูตรใหม่และการปรับปรุงหลักสูตรเก่า ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นตลอดจนผู้ใช้บัณฑิตร่วมเป็นกรรมการด้วยเสมอ ($\bar{X} = 4.52$)

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ในหน่วยงาน

ด้านห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	จำนวน N = 109	
	$\bar{X}$	S.D.
1. มหาวิทยาลัย /คณะ จัดให้มีแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ เช่น สำนักหอสมุดกลาง ห้องสมุดคณะ ที่มีคุณภาพ เช่น มีเครือข่ายสารสนเทศที่เชื่อมโยงหน่วยงานภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย	4.50	.80
2. คณะจัดฝึกอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่อาจารย์ และนิสิตนักศึกษา อยู่เสมอ	4.23	.83
3. ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษารัฐจัดสแกนและรักษาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	4.20	.86
4. บุคลากรที่ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการมีความสำคัญ และควรเป็นคนมีประสิทธิภาพ	4.44	.73
5. คณะมีการติดตามและประเมินผลการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.83	1.06
6. คณะควรมีการขยายเวลาเปิดบริการเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น	4.21	.95
ค่าเฉลี่ยรวม	4.23	.66

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.23$) และเมื่อพิจารณาแล้วเป็นรายข้อแล้วเห็นว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นในการที่มหาวิทยาลัย/คณะ จัดให้มีแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ เช่น สำนักหอสมุดกลาง ห้องสมุดคณะที่มีคุณภาพ เช่น มีเครือข่ายสารสนเทศที่เชื่อมโยงหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ บุคลากรที่ให้คำปรึกษาแนะนำการใช้ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการมีความสำคัญ และควรเป็นคนมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.44$) และน้อยที่สุด คือ คณะควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการวิจัยในหน่วยงาน

ด้านการวิจัย	จำนวน (N = 109)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะกำหนดนโยบายการทำวิจัยไว้อย่างชัดเจน	3.77	1.14
2. คณะจัดระบบสนับสนุนการทำวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม	3.90	1.04
3. คณะมีการกำหนดเกณฑ์ในการทำวิจัยสำหรับอาจารย์อย่างชัดเจน	3.68	1.07
4. คณะควรจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวิจัย	4.23	.79
5. คณะควรจัดทำโครงการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่อง	4.44	.76
6. คณะมีการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนนักวิจัยต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ	3.91	1.08
7. คณะควรหาทางสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยของอาจารย์	4.48	.74
8. คณะควรสนับสนุนการไปประชุมวิชาการด้านการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ	4.40	.73
9. คณะส่งเสริมและจัดหาเทคโนโลยีใหม่ เพื่อพัฒนางานวิจัยของอาจารย์	4.23	.91
10. คณะควรมีฐานข้อมูลวิจัยของอาจารย์ที่สามารถเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย	4.45	.82
11. คณะควรมีการติดตามงานวิจัยที่ได้รับทุนอย่างมีระบบ	4.45	.76
ค่าเฉลี่ยรวม	4.18	.62

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วปรากฏว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นในการที่คณะควรหาทางสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยของอาจารย์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา มี 2 ลำดับ คือ คณะควรมีฐานข้อมูลวิจัยของอาจารย์ที่สามารถเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย และ คณะควรมีการติดตามงานวิจัยที่ได้รับทุนอย่างมีระบบ ($\bar{X} = 4.45$) และน้อยที่สุด คือ คณะมีการกำหนดเกณฑ์ในการทำวิจัยสำหรับอาจารย์อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.68$)

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการบริการวิชาการใน
หน่วยงาน

ด้านการบริการวิชาการ	จำนวน N = 109	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะควรจัดให้มีการบริการวิชาการแก่สังคมในด้านต่าง ๆ โดยผ่านสำนักบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย	3.69	1.24
2. คณะควรนำเงินรายได้จากการให้บริการวิชาการแก่สังคมของอาจารย์มาเป็นเงินอุดหนุนพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยและคณะประมาณร้อยละ 10 มีความเหมาะสม	3.86	1.08
3. คณะควรติดตามการให้บริการวิชาการแก่สังคมของอาจารย์และเงินทุนที่ได้รับจากการให้บริการวิชาการ	4.12	.85
4. คณะควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อผลิตและเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน	4.19	.90
5. คณะควรส่งเสริมระบบการให้บริการทางวิชาการให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	4.25	.85
6. คณะควรจัดประชุมระดับชาติ หรือนานาชาติ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.07	.96
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	.70

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) และเมื่อพิจารณาแล้วเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่คณะควรส่งเสริมระบบการให้บริการทางวิชาการให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ คณะควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อผลิตและเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน ($\bar{X} = 4.19$) และน้อยที่สุดคือ คณะควรจัดให้มีการบริการวิชาการแก่สังคมในด้านต่าง ๆ โดยผ่านสำนักบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.69$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปและความคิดเห็นของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สถานภาพ และความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษา แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 21 สถานภาพของอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

สถานภาพ	อาจารย์ (N = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	53	45.3
หญิง	64	54.7
รวม		100.0
2. อายุ		
25-30 ปี	25	21.4
31-35 ปี	8	6.9
36-40 ปี	17	14.5
41-45 ปี	26	22.2
46-50 ปี	26	22.2
50 ปีขึ้นไป	15	12.8
รวม		100.0
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	12	10.2
ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	67	57.3
ปริญญาเอก หรือเทียบเท่า	38	32.5
รวม		100.0
4. ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	59	50.4
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	30	25.6
รองศาสตราจารย์	25	21.4
ศาสตราจารย์	2	1.7
ไม่ระบุ	1	0.9
รวม		100.0

ตารางที่ 21 (ต่อ)

สถานภาพ	อาจารย์ (N = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ
6. ประสบการณ์ทำงานเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย		
ต่ำกว่า 4 ปี	55	47.0
4-8 ปี	21	17.9
9-12 ปี	3	2.6
มากกว่า 12 ปีขึ้นไป	18	15.4
อื่น ๆ	20	17.1
ไม่ระบุ	-	-
รวม		100.0

จากตารางที่ 21 พบว่า อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 54.07 เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 41-45 ปี และ 46-50 ปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.2 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 57.3 อาจารย์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.4 มีประสบการณ์ทำงานบริหารมหาวิทยาลัย ในช่วง 4-8 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.0

ตารางที่ 22 แสดงลักษณะงานที่อาจารย์รับผิดชอบ

ลักษณะงานที่รับผิดชอบ	อาจารย์ (N = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนชั่วโมงสอน		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	21	28.0
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	58	49.6
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	17	14.5
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	8	6.8
20 ชั่วโมงขึ้นไป	5	4.3
ไม่ระบุ	8	6.8
รวม		100.0
2. เป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน		
1-5 ครั้งต่อปี	26	22.2
6-10 ครั้งต่อปี	7	6.0
11-15 ครั้งต่อปี	-	-
16-20 ครั้งต่อปี	-	-
ไม่ระบุ	84	71.8
รวม		100.0
3. เป็นวิทยากรให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐ		
1-5 ครั้งต่อปี	40	34.2
6-10 ครั้งต่อปี	10	8.6
11-15 ครั้งต่อปี	1	0.8
16-20 ครั้งต่อปี	3	2.6
20 ครั้งขึ้นไป	2	1.7
ไม่ระบุ	61	52.1
รวม		100.0
4. เป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย		
1-5 ชุด	29	24.8
6-10 ชุด	1	0.8
11-15 ชุด	-	-
ไม่ระบุ	87	74.4
รวม		100.0

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ลักษณะงานที่รับผิดชอบ	อาจารย์ (N = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. ใช้เวลาในการเป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	23	19.7
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	5	4.3
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	-	-
ไม่ระบุ	89	76.0
รวม		100.0
6. เป็นกรรมการภายในมหาวิทยาลัย		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	72	61.5
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	7	6.0
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	-	-
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	-	-
20 ชั่วโมงขึ้นไป	-	-
ไม่ระบุ	38	32.5
รวม		100.0
7. ใช้เวลาเป็นกรรมการภายใน		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	51	43.6
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	15	12.8
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	5	4.3
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	-	-
20 ชั่วโมงขึ้นไป	1	0.8
ไม่ระบุ	45	38.5
รวม		100.0
8. โครงการวิจัย ระหว่างปี 2539 - 2540		
1-5 โครงการ	64	54.7
ไม่ระบุ	53	45.3
รวม		100.0

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ลักษณะงานที่รับผิดชอบ	อาจารย์ (N = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ
9. ใช้เวลาในการวิจัย		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	32	27.4
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	18	15.4
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	8	6.8
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	2	1.7
20 ชั่วโมงขึ้นไป	-	-
ไม่ระบุ	57	48.7
รวม		100.0
10. ในปี 2539-2540 มีงานด้านวิชาการ (ตำรา, เอกสารคำสอน, บทความ ฯลฯ)		
1-5 เรื่อง	67	57.3
6-10 เรื่อง	6	5.1
11-15 เรื่อง	-	-
ไม่ระบุ	44	37.6
รวม		100.0
11. ใช้เวลาในงานด้านวิชาการ		
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	49	41.9
6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	13	11.1
11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	4	3.4
16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	1	0.9
ไม่ระบุ	50	42.7
รวม		100.0
12. ในปี 2539 - 2540 เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์		
1-5 เรื่อง	60	51.3
6-10 เรื่อง	4	3.4
11-15 เรื่อง	2	1.7
16-20 เรื่อง	-	-
ไม่ระบุ	-	-
รวม		100.0

จากตารางที่ 22 พบว่า ลักษณะงานที่อาจารย์รับผิดชอบ ส่วนใหญ่เป็นภาระงานสอน 6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มากที่สุด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 มีเพียงร้อยละ 4.3 ที่มีภาระงานสอน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป สำหรับการเป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-5 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 22.2 เช่นเดียวกับการเป็นวิทยากรให้หน่วยงานภายนอก 1-5 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 34.2 นอกจากนี้เป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย คือ 1-5 ชุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 โดยใช้เวลาสำหรับภาระงานนี้ 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 19.7 และส่วนใหญ่เป็นกรรมการภายในมหาวิทยาลัย 1-5 ชุด คิดเป็นร้อยละ 61.5 โดยใช้เวลาสำหรับภาระงานดังกล่าว 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.6

งานวิจัยในระหว่างปี 2539-2540 อาจารย์ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 54.7 มีโครงการวิจัยที่ต้องรับผิดชอบ จำนวน 1-5 โครงการ โดยใช้เวลาในการวิจัย สูงสุด 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนี้อาจารย์ยังมีงานด้านวิชาการเกี่ยวกับตำรา เอกสารคำสอน บทความ ฯลฯ จำนวน 1-5 เรื่องมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 57.3 โดยใช้เวลาในงานด้านวิชาการ 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ในระหว่างปี 2539-2540 ผู้บริหารมีภาระงานเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 1-5 เรื่องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.3

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความรู้ในการประกันคุณภาพ

ความรู้ในการประกันคุณภาพ	อาจารย์
	(N = 117) จำนวน
1. ความรู้ หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ไม่เคยมีความรู้และประสบการณ์	30
มีความรู้และประสบการณ์	131
เคยเรียนมาในหลักสูตรของสถาบันการศึกษา 1-5 ครั้ง	4
เคยรับการอบรม ประชุม/สัมมนา จากทบวงมหาวิทยาลัย 1-5 ครั้ง	37
เคยรับการอบรม ประชุม/สัมมนา จากหน่วยงานในสถาบัน 1-5 ครั้ง	59
เคยค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อใช้ในการทำงาน	31
รวม	161
2. การเริ่มต้นของการประกันคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานเกิดจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ผู้บริหารในหน่วยงาน	79
อาจารย์ในหน่วยงานเสนอมา	27
บัณฑิต/ศิษย์เก่า ของสถาบันเสนอมา	12
ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดเป็นนโยบายให้ปฏิบัติ	88
สถาบันในต่างประเทศเสนอมา	3
รวม	209
3. การประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันมีความจำเป็น และสำคัญต่อสถาบัน อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
การที่สถาบันอุดมศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพที่มีรูปแบบที่ชัดเจน สามารถบ่งชี้ ได้ว่า การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ	69
เกิดการแข่งขันกัน ในเชิงคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	74
การประกันคุณภาพการศึกษาสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ	97
การประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาสร้างคุณภาพบัณฑิตให้เท่าเทียมกัน	60
รวม	300

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ความรู้ในการประกันคุณภาพ	อาจารย์
	(N = 117)
	จำนวน
4. ประโยชน์ของการประกันคุณภาพในสถาบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
เป็นการสร้างการยอมรับจากสังคม และวงการวิชาการระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	93
สถาบันอุดมศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการ ของสถาบัน	80
คณาจารย์เข้าใจถึงภาระหน้าที่และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้และ ทักษะมากขึ้น	95
มีความพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบและประเมินจากภายนอก	78
รวม	346

จากตารางที่ 23 พบว่า อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 59 คน มีประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเคยรับการอบรม/ประชุม/สัมมนา จากหน่วยงานในสถาบัน จำนวน 1-5 ครั้งมากที่สุด รองลงมา 37 คน คือเคยรับการอบรม/ประชุม/สัมมนา ทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 1-5 ครั้ง นอกจากนี้ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเริ่มต้นของการประกันคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานเกิดจาก ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดเป็นนโยบายให้ปฏิบัติมากที่สุด คือ จำนวน 88 คน รองลงมา คือ ผู้บริหารในหน่วยงานเสนอให้ทำ จำนวน 79 คน

อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีความคิดว่า การประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันการศึกษามีความจำเป็นและสำคัญที่ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ มากที่สุดคือ จำนวน 97 คน รองลงมาคือ เกิดการแข่งขันกันในเชิงคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 97 คน สำหรับประโยชน์ของการประกันคุณภาพ นั้น อาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดว่า คณาจารย์เข้าใจถึงภาระหน้าที่และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้และทักษะมากขึ้น มากที่สุด รองลงมาคือ เป็นการสร้างการยอมรับจากสังคม และวงการระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 93 คน

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาสู่แนวปฏิบัติในหน่วยงาน

ข้อความถาม	จำนวน N = 117	
	$\bar{X}$	S.D.
1. มหาวิทยาลัย ได้มีการจัดประชุมชี้แจงให้คณะ/ภาควิชา ได้รับทราบถึงนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	3.15	1.04
2. การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาสู่แนวปฏิบัติให้กับคณะ/ภาควิชา มีระบบขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนสามารถนำมาปฏิบัติได้	2.74	.86
3. ผู้บริหารของหน่วยงาน ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ และบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพ	2.83	.94
4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพนั้น ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์และความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพของผู้บริหารหน่วยงาน	4.15	.85
5. การพัฒนาระบบและกลไกภายในสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นก่อนนำนโยบายการประกันคุณภาพมาสู่การปฏิบัติ	4.24	.93
6. การดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยในการจัดให้มีกลไกการติดตามตรวจสอบระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อนำผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพมาใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปีต่อไปตามความเหมาะสม	3.89	.93
7. การประกันคุณภาพในสถาบันจะเกิดขึ้นได้ ต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมพร้อมใจของประชากรในสถาบันเป็นสำคัญ	4.04	.99
8. การดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยในการจัดให้มีกลไกการติดตามตรวจสอบระบบและกลไก การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เพื่อนำผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพมาใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณประจำปีต่อไป	3.81	1.07
ค่าเฉลี่ยรวม	3.59	.52

จากตารางที่ 24 พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายสู่แนวปฏิบัติในสถาบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า อาจารย์มีความคิดว่าการพัฒนาระบบและกลไกภายในสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นก่อนนำนโยบายการประกันคุณภาพมาสู่การปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์และความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพของผู้บริหารหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.15$) และน้อยที่สุดคือ การดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยในการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาสู่แนวปฏิบัติให้กับคณะ/ภาควิชา มีระบบขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนสามารถนำมาปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 2.79$)

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
หน่วยงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ	จำนวน N = 117	
	$\bar{X}$	S.D.
1. ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับมหาวิทยาลัย	3.41	1.03
2. จัดส่งบุคลากรไปศึกษาดูงาน ฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพ	2.89	1.05
3. ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับเกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่บุคลากรของหน่วยงาน	2.92	1.00
4. กำหนดหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบในการดำเนินงานการประกันคุณภาพเพื่อประสานงานกับมหาวิทยาลัยและคณะต่าง ๆ อย่างชัดเจน	2.91	1.05
5. คณะ/ภาควิชา ได้มีการกำหนดดัชนีชี้คุณภาพของบัณฑิตไว้อย่างชัดเจน	2.76	1.05
6. ทำการปรับปรุงขั้นตอนการบริหารงานด้านต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น	2.84	.94
7. จัดทำระบบข้อมูลนิสิตนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในคณะ	2.92	.96
8. จัดประชุมชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพในแต่ละด้านอย่างชัดเจน	2.63	.91
9. สนับสนุนให้บุคลากรภายนอกเข้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพของหน่วยงานในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงหลักสูตร	2.66	1.08
10. มีการกำหนดเวลาไว้อย่างชัดเจนในการดำเนินงานประกันคุณภาพของหน่วยงานภายในคณะ/ภาควิชา เช่น กำหนดไว้ 1-2 ปี	2.57	1.18
ค่าเฉลี่ยรวม	2.86	.78

จากตารางที่ 25 พบว่า อาจารย์มีความเห็นในเรื่องการจัดการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนภายในหน่วยงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับมหาวิทยาลัย มากที่สุด ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมา คือ มี 2 ระดับคือ ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับเกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่บุคลากรของหน่วยงาน และ จัดทำระบบข้อมูลนิสิตนักศึกษา อาจารย์และบุคลากร อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในคณะ ($\bar{X} = 2.92$) และน้อยที่สุด คือ มีการกำหนดเวลาไว้อย่างชัดเจนในการดำเนินงานประกันคุณภาพของหน่วยงานภายในคณะ/ภาควิชา เช่น กำหนดไว้ 1-2 ปี ($\bar{X} = 2.57$)

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพด้านนิสิตนักศึกษาใน
หน่วยงาน

ด้านนิสิตนักศึกษา	จำนวน (N = 117)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. มหาวิทยาลัย และคณะ กำหนดระบบการคัดเลือกและคุณสมบัติผู้เข้ารับการศึกษาคือให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร/สถาบัน	3.70	.87
2. คณะ/ภาควิชา มีการกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน	3.74	.96
3. คณะ/ภาควิชา สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	3.59	1.02
4. คณะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีประสบการณ์ทางวิชาการร่วมกับอาจารย์ เช่น เป็นผู้ช่วยวิจัย	3.11	1.17
5. อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการกำหนดวิธีการติดตาม และพัฒนาการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.22	.96
6. คณะ/ภาควิชา เห็นความจำเป็นในการจัดการสอบประมวลความรู้ในวิชาชีพเฉพาะสาขาก่อนสำเร็จการศึกษา (Exit Exam)	3.20	1.25
7. คณะพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลนิสิตนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.19	1.02
8. คณะส่งเสริมการมีงานทำเพื่อเป็นรายได้ให้นิสิตนักศึกษาในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว	2.73	1.12
9. คณะมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศดี เช่น มีสถานที่พักผ่อน การจราจรมีระเบียบ	3.09	1.14
10. คณะสนับสนุนการจัดตั้งชมรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม การพัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว ของนิสิตนักศึกษา	3.48	1.01
11. มีกระบวนการติดตามผลบัณฑิตอย่างสม่ำเสมอ	2.99	1.10
12. ให้โอกาสนิสิตนักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาคณะวิชาอย่างเป็นรูปธรรม	3.04	1.12
ค่าเฉลี่ยรวม	3.26	.78

จากตารางที่ 26 พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อวิธีดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพด้านนิสิตนักศึกษาในหน่วยงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วปรากฏว่าอาจารย์มีความเห็นด้วยกับมหาวิทยาลัย มากที่สุด ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัย และคณะ กำหนดระบบการคัดเลือกและคุณสมบัติ ผู้เข้ารับการศึกษาคือให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร/สถาบัน ($\bar{X} = 3.70$) และน้อยที่สุด คือ คณะส่งเสริมการมีงานทำเพื่อเป็นรายได้ให้นิสิตนักศึกษาในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ($\bar{X} = 2.73$)

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพด้านอาจารย์
ในหน่วยงาน

ด้านอาจารย์	จำนวน (N = 117)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะควรมีระบบการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์ใหม่ และโอนย้ายอาจารย์ที่มีคุณภาพ และมีความเป็นธรรม	4.16	.91
2. คณะควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่ตามระบบราชการ อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.34	.78
3. คณะควรคำนึงถึงความสำคัญของการกำหนดอาจารย์ที่เลี้ยงให้กับอาจารย์ใหม่ เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน (Mentor)	4.24	.83
4. คณะควรกำหนดปริมาณการปฏิบัติงานให้อาจารย์อย่างเป็นรูปธรรม เช่น สัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง	3.74	.98
5. คณะควรกำหนดภาระหน้าที่ให้อาจารย์ทุกคนต้องทำการสอนและวิจัยอย่างชัดเจน	4.06	.84
6. คณะควรจัดเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามภาระหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ	4.22	.86
7. คณะควรติดตามให้อาจารย์มีการจัดทำ Course Syllabus ทุกรายวิชาก่อนดำเนินการสอน	4.21	.85
8. คณะควรจัดให้มีการประเมินการเรียนการสอนโดยนิสิตนักศึกษาในทุกภาควิชา	4.13	1.00
9. การกำหนดให้อาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการ โดยตีพิมพ์บทความในสาขาวิชาอย่างน้อย 2 ปีต่อเรื่องมีความเหมาะสม	3.85	1.04
10. การกำหนดให้อาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและเผยแพร่ผลงานวิจัยใน รูปแบบต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ปี ต่อ 1 เรื่อง มีความเหมาะสม	3.82	1.11
11. คณะควรมีการวางแผนการทดแทนสำหรับอาจารย์ที่ใกล้เกษียณอายุราชการอย่างต่อเนื่อง	4.24	.89
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	67

จากตารางที่ 27 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้าน
อาจารย์ ในหน่วยงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า คณะควรมีการ
ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่ตามระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) รอง
ลงมาคือ มี 2 ระดับคือ คณะควรคำนึงถึงความสำคัญของการกำหนดอาจารย์ที่เลี้ยงให้กับอาจารย์ใหม่เพื่อ
ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานและคณะควรมีการวางแผนการทดแทนสำหรับอาจารย์ที่ใกล้
เกษียณอายุราชการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.24$) และน้อยที่สุดคือ คณะควรกำหนดปริมาณการปฏิบัติงานให้
อาจารย์อย่างเป็นรูปธรรม เช่น สัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง ($\bar{X} = 3.74$)

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านหลักสูตรในหน่วยงาน

ด้านหลักสูตร	จำนวน (N = 117)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะควรกำหนดปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณสมบัติของบัณฑิตไว้อย่างชัดเจน	4.50	.62
2. คณะควรกำหนดหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนของประเทศ และมีความเป็นเอกลักษณ์	4.50	.70
3. ในการสร้างหลักสูตรใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรเก่า ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นตลอดจนผู้ใช้บัณฑิตร่วมเป็นกรรมการด้วยเสมอ	4.41	.72
4. คณะควรติดตามการดำเนินงานด้านหลักสูตร โดยต้องมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี	4.38	.72
5. ในการเปิดหลักสูตรใหม่ควรมีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านเสมอ	4.34	.87
ค่าเฉลี่ยรวม	4.42	.62

จากตารางที่ 28 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นในวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นมากที่สุด 2 ระดับ คือ ในเรื่องคณะควรกำหนดปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณสมบัติของบัณฑิตไว้อย่างชัดเจน และคณะควรกำหนดหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนของประเทศ และมีความเป็นเอกลักษณ์ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ ในการสร้างหลักสูตรใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรเก่า ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นตลอดจนผู้ใช้บัณฑิตร่วมเป็นกรรมการด้วยเสมอ ($\bar{X} = 4.41$) และน้อยที่สุดคือ ในการเปิดหลักสูตรใหม่ควรมีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านเสมอ ($\bar{X} = 4.34$)

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านห้องสมุดและ
แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ในหน่วยงาน

ด้านห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	จำนวน (N = 117)	
	$\bar{X}$	S.D.
1 มหาวิทยาลัย /คณะ จัดให้มีแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ เช่น สำนักหอสมุดกลาง หอสมุดคณะที่มีคุณภาพ เช่น มีเครือข่ายสารสนเทศที่เชื่อมโยงหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	4.25	.91
2 คณะจัดฝึกอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่อาจารย์ และนิสิตนักศึกษาอยู่เสมอ	3.80	1.11
3 ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษารู้จัดสงวนและรักษาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	3.97	.79
4 บุคลากรที่ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ ผู้ใช้บริการมีความสำคัญ และควรเป็นคนมีประสิทธิภาพ	4.33	.72
5 คณะมีการติดตามและประเมินผลการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.58	1.10
6 คณะควรมีการขยายเวลาเปิดบริการเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น	4.15	.96
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	66

จากตารางที่ 29 จะเห็นว่า อาจารย์มีความเห็นในวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านห้องสมุดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นในการที่บุคลากรที่ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการมีความสำคัญและควรเป็นคนมีประสิทธิภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัย/คณะ จัดให้มีแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ เช่น สำนักหอสมุดกลาง ห้องสมุดคณะ ที่มีคุณภาพ เช่น มีเครือข่ายสารสนเทศที่เชื่อมโยงหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) และน้อยที่สุดคือ คณะควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.58$)

ตารางที่ 30 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการวิจัยในหน่วยงาน

ด้านการวิจัย	จำนวน (N = 117)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะกำหนดนโยบายการทำวิจัยไว้อย่างชัดเจน	3.57	1.14
2. คณะจัดระบบสนับสนุนการทำวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม	3.68	1.11
3. คณะมีการกำหนดเกณฑ์ในการทำวิจัยสำหรับอาจารย์อย่างชัดเจน	3.53	1.16
4. คณะควรจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการวิจัย	4.12	.90
5. คณะควรจัดทำโครงการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่อง	4.21	.82
6. คณะมีการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนนักวิจัยต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ	4.00	3.81
7. คณะควรหาทางสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยของอาจารย์	4.33	.85
8. คณะควรสนับสนุนการไปประชุมวิชาการด้านการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ	4.20	.90
9. คณะส่งเสริมและจัดหาเทคโนโลยีใหม่ เพื่อพัฒนางานวิจัยของอาจารย์	4.03	1.06
10. คณะควรมีฐานข้อมูลวิจัยของอาจารย์ที่สามารถเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย	4.33	.82
11. คณะควรมีการติดตามงานวิจัยที่ได้รับทุนอย่างมีระบบ	4.33	.86
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	.76

จากตารางที่ 30 พบว่า อาจารย์มีความเห็นในวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อาจารย์มีความคิดเห็นมากที่สุดมี 3 ระดับคือ คณะควรหาทางสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิจัยของอาจารย์ คณะควรมีฐานข้อมูลวิจัยของอาจารย์ที่สามารถเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย และคณะควรมีการติดตามงานวิจัยที่ได้รับทุนอย่างมีระบบ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือ คณะควรทำโครงการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.21$) และน้อยที่สุดคือ คณะมีการกำหนดเกณฑ์ในการทำวิจัยสำหรับอาจารย์อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.53$)

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการบริการวิชาการใน
หน่วยงาน

ด้านการบริการวิชาการ	จำนวน (N = 117)	
	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะควรจัดให้มีการบริการวิชาการแก่สังคมในด้านต่าง ๆ โดยผ่านสำนักบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย	3.17	.97
2. คณะควรนำเงินรายได้จากการให้บริการวิชาการแก่สังคมของอาจารย์มาเป็นเงินอุดหนุนพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยและคณะประมาณร้อยละ 10 มีความเหมาะสม	3.68	1.10
3. คณะควรติดตามการให้บริการวิชาการแก่สังคมของอาจารย์และเงินทุนที่ได้รับจากการให้บริการวิชาการ	4.04	.83
4. คณะควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อผลิตและเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน	4.18	.94
5. คณะควรส่งเสริมระบบการให้บริการทางวิชาการให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	4.23	.80
6. คณะควรจัดประชุมระดับชาติ หรือนานาชาติ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.04	.93
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	.66

จากตารางที่ 31 พบว่า อาจารย์มีความเห็นเกี่ยวกับวิธีดำเนินการควบคุมคุณภาพด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่าอาจารย์มีความคิดเห็นในการที่คณะควรมีการส่งเสริมระบบการให้บริการทางวิชาการให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ คณะควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อผลิตและเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน ($\bar{X} = 4.18$) และน้อยที่สุดคือ คณะควรนำเงินรายได้จากการให้บริการวิชาการแก่สังคมของอาจารย์มาเป็นเงินอุดหนุนพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยและคณะประมาณร้อยละ 10 มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.68$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการประกัน
คุณภาพ จำแนกเป็นรายด้าน

ผลของการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพการศึกษาจากข้อคำถามปลายเปิดแสดงได้ดังต่อไปนี้

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการจัดการ			
1. บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาใน การนำนโยบายประกันคุณภาพการศึกษา สู่แนวปฏิบัติ	20	1. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประกัน คุณภาพการศึกษาอย่างเป็น รูปธรรม ตลอดจนสร้างแรงจูงใจ โดยการกำหนดนโยบายให้ชัดเจน จัดทำศูนย์ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง	27
2. ผู้บริหารไม่ได้ดำเนินการทางแนวทางและ วิธีการอย่างจริงจังอย่างเป็นแบบแผนและ เป็นรูปธรรมบางครั้งมีรายละเอียดมาก แต่ยังไม่ได้ลงมือทำจริง	16	2. ผู้บริหารควรเริ่มตามแบบค่อยเป็น ค่อยไปแบบมีแผนงาน เป็นขั้นตอน ในการปฏิบัติให้ชัดเจน และจัดตั้ง หน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง และ ควรมีการทำประกันคุณภาพการศึกษา ทุกด้าน	10
3. ระบบราชการในมหาวิทยาลัยไม่เอื้อต่อ การดำเนินการประกันคุณภาพเนื่องจาก ปัจจัยหลายอย่าง บุคลากรเคยชินกับ ระบบเดิมมองจุดมุ่งหมาย คิดอะไรยังยึดต่อ คิดว่า เป็นการทำผิด	10	3. จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทัศนคติ ในการทำงาน พัฒนาระบบโดยระเบียบ มหาวิทยาลัย ในกำกับของรัฐบาล	4

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านนิสิตนักศึกษา			
1. ขบวนการรับนักศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ไม่นักศึกษาที่มีความสนใจสนใจ เข้าศึกษาในสาขาวิชาที่ตนรัก นอกจากนี้ คุณภาพของนักศึกษายังมีความแตกต่างกัน ก่อนเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงทำให้ การเรียนการสอนขาดคุณภาพได้บันทึกตรงตามเป้าหมาย และเมื่อเข้ามาแล้ว ก็ย้ายไปเรียนคณะอื่น ๆ	17	1. ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจ และให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมกับประกันคุณภาพ การศึกษาด้วย	10
2. นักศึกษายังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่อง ความสำคัญ การประเมินการสอนของอาจารย์ อาจให้ข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริง	16	2. ควรกำหนดเกณฑ์ให้นักศึกษาเข้าร่วม กิจกรรมทุกรูปแบบ โดยใช้คะแนนเป็นตัวกำหนดเป็นคุณธรรม จริยธรรมในการอบรม ตลอดจนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	9
3. นักศึกษาในปัจจุบันขาดความใฝ่รู้ที่จะเรียนรู้ ด้วยตนเอง ขาดทักษะ และส่วนใหญ่ขาด คุณธรรม จริยธรรม กฎกติกา มารยาท อาจเนื่องมาจากกฎระเบียบไม่เข้มงวด	13	3. ควรมีการทบทวนกระบวนการรับเข้า เพื่อให้ได้นักศึกษาตามความประสงค์ โดยมีมาตรการการรับเข้าให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน	6
ด้านอาจารย์			
1. อาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติและยังไม่ให้การยอมรับ	28	1. กำหนดเกณฑ์ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดสร้างการยอมรับ มีมาตรการจูงใจในขณะปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง	9
2. อาจารย์ใหม่ในคณะใหม่ขาดที่เลี้ยงแนะนำในการปฏิบัติงาน	9	2. ควรมีการปฏิรูประบบมหาวิทยาลัย จัดระบบประเมินอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพ ปลูกจิตสำนึกสร้างแรงจูงใจ ระบบเงินเดือนให้ทัดเทียมภาคเอกชน	9
3. อาจารย์ไม่มีโอกาสเสริมความรู้ในวิชาการต่าง ๆ มีอัตราความเป็นอิสระ ใช้อิสระภาพทางวิชาการ โดยความเข้าใจผิด ขาดความกระตือรือร้น (Dead wood)	7	3. จัดอัตรากำลังอาจารย์เพิ่มในเกณฑ์สัดส่วนที่เพียงพอ	4

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านหลักสูตร			
1. หลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ทันสมัยไม่ทันต่อความต้องการของสังคม	10	1. ควรมีการประเมิน การปรับปรุงหลักสูตรในทุก 5 ปี เป็นอย่างน้อย โดยคณะ/ภาควิชาประเมินอยู่เสมอและให้มีความเป็นสากล	10
2. การปรับปรุงหลักสูตรมีขั้นตอนการเสนอหลักสูตรมากเกินไป	6	2. ควรลดขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตรให้กระชับลง	6
3. เนื้อหาในหลักสูตรมีมากเกินไป จนทำให้นักศึกษาขาดความคิดริเริ่ม และคิดเองไม่เป็น ขาดความเป็นเอกลักษณ์ หลักสูตรบางวิชาของหลักสูตรมีความคล้ายคลึงกันขาดความลึกซึ้ง	6	3. ควรทบทวนแนวคิดใหม่ เพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ การปรับปรุงขึ้นและเพิ่มงานด้านการค้นคว้า วิจัยหรือฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นโดยการลดหน่วยกิต	6
4. ไม่มีการประเมินหลักสูตรให้เป็นวัฏธรมก่อนการปรับปรุงแก้ไข เช่น การสำรวจบัณฑิตที่จบออกไป ความรู้ความสามารถเหมาะสมเพียงพอในการทำงานหรือไม่	4	4. ควรมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เข้ามาร่วมพิจารณา คณะกรรมการติดตามมีรูปแบบการติดตามประเมินผลหลักสูตรเป็นระยะเวลาจัดทำหลักสูตรต่าง ๆ ได้และมีความเป็นมาตรฐานกลาง	4
ด้านห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้			
1. ขาดงบประมาณ บุคลากรที่มีความรู้ช่วยชี้นำเพื่อเทคโนโลยี และแหล่งทรัพยากรเป็น เช่น นอกจากมีบรรยากาศไม่เอื้อต่อการค้นคว้าให้เกิด	25	1. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการและมีการส่งเสริมการศึกษาไทย จัดมุม privacy ในการทำงาน	14
2. IMF มีส่วนทำให้เกิดผลกระทบต่องบประมาณที่ถูกตัดทอนลงไปมาก ไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอน-วิจัย และงบประมาณที่ได้ยังยึดติดอยู่กับสิ่งก่อสร้างอาคาร	5	2. จัดตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองประเมินการใช้ห้องสมุด และพัฒนาห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมากกว่าปัจจุบัน	5
3. การเรียนการสอนไม่เอื้อนักศึกษา เกิดความสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้ใช้ห้องสมุดไม่คุ้มค่า	3	3. ควรปรับปรุงการเรียนการสอน โดยการสร้างเงื่อนไขหรือระบุไว้ในหลักสูตร	2
		4. หาแหล่งทุนสนับสนุน	2

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการวิจัย			
1. คณะ/ภาควิชา ไม่มีทิศทางการวิจัยที่ชัดเจน ต่างคนต่างทำ ขาดผู้นำทีม สำหรับนักวิจัยใหม่ ที่ขาดประสบการณ์	7	1. ส่งเสริมให้ทุนวิจัยหาแหล่งทุน งบประมาณ สถานที่ทำงานวิจัย	8
2. ยังไม่มีการสนับสนุนการวิจัยอย่างเป็น รูปธรรม ทำให้อาจารย์ไม่สนใจทำวิจัย โดยเฉพาะ	7	2. ส่งเสริมให้มีมาตรฐานในการทำวิจัยของ อาจารย์ และนักวิจัยที่มีประสบการณ์ หาโอกาสทำความรู้จักนักวิจัยต่างชาติ เพื่อรักษาอุปกรณ์ประสบการณ์ ร่วมกัน	4
3. อาจารย์ทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนดเพราะ มีเวลาจำกัด	7	3. ปรับปรุงระเบียบใหม่ เป็น ความสำคัญ เรื่องผลงานและการติดตามผล	3
4. งานวิจัยบางด้านหาแหล่งสนับสนุนจาก ภายนอกยาก และในการขอเงินสนับสนุน งานวิจัย มักจะมีแบบฟอร์ม และต้องนำ ผลการไปตามขั้นตอนมาก	6	4. ประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจถึงความสำคัญ ของการวิจัยและขอความร่วมมือ มีการสนับสนุนการมีการพิมพ์ผลงาน วิจัย	3
5. งานวิจัยที่ไม่ได้มาตรฐานที่จะเอาไปใช้งาน ได้อย่างถาวร โดยอาจารย์ที่มีผลงานวิจัย	4	5. ควรมีการจัดแบ่งเวลาให้อาจารย์ทำงาน โครงสร้างส่งเสริมบัณฑิตรุ่นใหม่ หรือจ้างนิสิต TA. RA., ช่วยกันคุม LAB TUTOR	3
ด้านบริการวิชาการ			
1. ขาดงบประมาณ บริการไม่ทั่วถึง บางอย่าง ด่วนมากไม่มีการวางแผน	7	1. จัดหน่วยบริการวิชาการแบ่งขอบเขต งานให้จัดสร้างจิตสำนึก	5
2. ขาดการสนับสนุนกำกับดูแลให้เป็นระบบ เพื่อเป็นแหล่งวิชาการชุมชน (จัดรูปแบบ ไม่ทำก็ได้)	4	2. คณะ/ภาควิชา ควรพิจารณากำหนด นโยบายให้งานที่ทุกคนต้องทำ โดย ทำเป็นระบบและมีประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนทราบ ทำตารางเพื่อจัด ทำงานแบบ	3
3. อาจารย์ที่มีภาระงานด้านบริการวิชาการมาก เช่น แพทย์ เกษัช ทันตมีศักยภาพด้านการ บริการชุมชนในรูปการประชุม จริยธรรม ทั้งระดับท้องถิ่น และนานาชาติ มีปัญหาเรื่องการจัดการ	4	3. ควรกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบของ อาจารย์ในการบริการวิชาการให้ทั่วถึง และเหมาะสม หรือมีการใช้นักศึกษา ช่วยด้านบริการ วิชาการ เพื่อเป็นการ ฝึกงานได้	2

ผลของการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาจากข้อคำถามปลายเปิดแสดงได้ดังต่อไปนี้

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการจัดการ			
1. นโยบายทบทวยังไม่เข้าถึงผู้ปฏิบัติอย่างจริงจัง บุคลากรยังเข้าใจประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ถูกต้อง ยังยึดติดประกันคุณภาพการศึกษา จึงต้องการตรวจสอบ (การจับผิด) จำเป็น จะนำนโยบายมีแบบปฏิบัติ อาจมีอุปสรรค เพราะความเข้าใจไม่ตรงกันในสื่อ ที่เป็นนามธรรม	24	1. ควรให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อสร้าง การยอมรับ และมีจิตสำนึกให้กับ บุคลากรโดยการเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง การนำเสนอในรูปแบบโครงการ อบรม/สัมมนาในเชิงปฏิบัติมากกว่า การจัดประชุม	18
2. ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ ยังไม่มีการกำหนด วัตถุประสงค์ รูปแบบและผลที่คาดว่าจะได้รับ ไม่ชัดเจน ไม่มีการวางแผนจัดการอย่างเป็น ระบบ	18	2. ผู้บริหารควรกำหนดรูปแบบที่เป็น รูปธรรมชัดเจนมีการวางแผนงาน การกำหนดเวลา มีตัวอย่างขั้นตอน การดำเนินงานในการปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการการประเมินผล ในด้านอย่างจริงจัง	9
3. ระบบราชการไม่เอื้อต่อการทำประกันคุณภาพ การศึกษาการกำหนดมาตรการด้านต่าง ๆ ไม่ชัดเจนและทั่วถึง นอกจากมีระบบบริหาร งานบุคคล การเงิน พัสดุ ในการเก็บข้อมูล นิสิต อาจารย์ บุคลากรยังไม่พร้อม	9	3. ต้องพัฒนาบุคลากรในทุกด้านด้วย และโดยกำหนดเป็นมาตรการรองรับ และจัด facilities อำนวย ความ สะดวกทันสมัยไว้ดี โดยระดมความคิด เหมาะสมกับแต่ละคน	3
		4. จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบระดับ สถาบันและระดับคณะเป็นหน่วยงาน กลาง โดยมีคณะกรรมการดำเนินการ	2
ด้านนิสิต			
1. นักศึกษาไม่เข้าใจในเรื่องประกันคุณภาพ การศึกษา เพราะนักศึกษาเองก็มีส่วนสำคัญ ในเรื่องนี้ ทำให้ นักศึกษาไม่กล้าประเมิน อาจารย์ตรงกับความจริง	14	1. ควรประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้ นักศึกษารับรู้เรื่องประกันคุณภาพการ ศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเสนอ ผลสะท้อนกลับให้อาจารย์และนิสิต นักศึกษาจะได้รับ โดยการปูพื้นฐาน ชั้นปีที่ 1 และเริ่มใช้ ปีที่ 2 - ปี 4	9
2. คุณภาพของนักศึกษาต่ำลงทุกปี ในเรื่อง มาตรฐาน จริยธรรม ขาดความกระตือรือร้น ในการเรียน ไม่ยินดีกับระบบ Exit Exam	9		

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. การรับนักศึกษา โดยระบบ Entrance ในหลายทัศน ได้ผู้เข้าศึกษาไม่ตรงตามความต้องการของคณะ/ภาควิชา นักศึกษาเองหมดระดับไม่สนใจ แต่เลือกเพื่อไว้	4	2. ควรเปิดโอกาสให้แต่ละมหาวิทยาลัย มีอิสระที่จะให้นักศึกษามีความเข้าใจถึงเป้าหมายที่แท้จริงในการเข้า ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในการคัดเลือกคุณภาพนักศึกษาเอง โดยการกำหนดมาตรการศึกษาเปลี่ยนไปตามสถาบันต่าง ๆ	9
		3. มีการควบคุมดูแลประเมินผลนักศึกษาในทุกภาคการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะสาขาวิชา แพทย์ วิศวกรรม หนายความ สร้างจิตสำนึก โดยกระตุ้นให้นักศึกษา ใฝ่หาแก้ไขระบบการสอบให้โอกาสนักศึกษา (ตัวแทน) เข้าร่วมประชุมวิชาการ	9
ด้านอาจารย์			
1. อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ตระหนักในการประกันคุณภาพ บางคนไม่สนใจเรื่องคุณภาพการจัดการ มองประกันคุณภาพการศึกษา	11	1. การกระตุ้นมาตรการให้อาจารย์สนใจ อาจารย์ ผู้บริหาร คณะควรเสนอ ประเมินการทำงานของอาจารย์ด้วย โดยจัดกิจกรรมทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความรู้โดยไม่ใช่	14
2. ขาดดัชนีบ่งชี้คุณภาพและปริมาณงานที่ชัดเจน อาจารย์ยังมีอิสระในการทำงานในทำให้เกิดภาระงานของอาจารย์ไม่เท่าเทียมกัน	10	2. ควรกำหนดกรอบการประเมินประสิทธิภาพการเป็นอาจารย์อย่าง สม่ำเสมอและมีการนำผลงานของอาจารย์ตีพิมพ์เผยแพร่ด้วย มีระบบอย่างมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ	7
3. เกณฑ์มาตรฐานการรับอาจารย์ค่อนข้างต่ำ ทำให้ได้อาจารย์ที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ขาดความรู้ประสบการณ์ในสาขาวิชาที่สอบ เมื่อรับเข้ามาแล้วก็ต้องจัดสรรทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทำให้อัตรากำลังขาดแคลน	7	3. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ เพิ่มงบประมาณสนับสนุน faculties ต่าง ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการทุกรูปแบบ	3

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
		4. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ เพิ่มงบประมาณสนับสนุน facilities ต่าง ๆ หรือสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ทุกรูปแบบ	3
ด้านหลักสูตร			
1. หลักสูตรไม่ทันสมัย ตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงานและไม่เอื้อต่อชีวิต หลังจบการศึกษาไปแล้ว	16	1. ควรมีคณะกรรมการดูแลและพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร	10
2. การดำเนินการเปิดหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตร ใช้เวลานานเกินไป และมีข้อจำกัด Format มาก และในบางสาขาต้องใช้ เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนจำเป็น ต้องปรับปรุง	7	2. ควรให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการ ได้นำหลักสูตรด้วยโดยไม่เฉพาะผู้จบ ปริญญาเอกจากต่างประเทศมาเป็น ผู้กำหนดหลักสูตรเท่านั้น	3
3. หลักสูตรบางหลักสูตรไม่เหมาะสมกับ สังคมไทย ส่วนใหญ่เนื้อหาของต่างประเทศ มาดัดแปลง	3	3. ควรมุ่งเน้นเนื้อหาหลักสูตรมุ่งประเดิม หลักให้โอกาสนักศึกษาเรียนด้วยตนเอง ให้มาก มี Facilities ในการ ค้นคว้า และมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษา	3
4. หลักสูตรปัจจุบันมุ่งเน้น เนื้อหาในการศึกษา มากกว่าให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์	3	4. จัดประชุมประเมินหลักสูตรโดยเชิญ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาร่วมพิจารณา ด้วย	2
ด้านห้องสมุด			
1. งบประมาณสนับสนุนห้องสมุดน้อยเกินไป ทำให้มีหนังสือน้อย เมื่อเทียบกับ จำนวนอาจารย์และนิสิต เมื่อเทียบกับ สื่อเทคโนโลยีที่ใช้จ่ายจากห้องสมุด	18	1. ควรตั้งงบประมาณเพิ่มและ ปรับปรุงวิธี ดำเนินการและควบคุมการใช้ โดยเฉพาะการใช้ห้องสมุดต่างคณะ และติดตามตรวจสอบประชุมปฏิบัติการ ในห้องสมุด	15
2. การให้บริการ เปิดตามเวลาราชการเทคโนโลยี ยังไม่มีการประชุมสัมพัทธ์หนังสือใหม่	7	2. ควรนำระบบเครือข่ายสารสนเทศมาใช้ กับห้องสมุด และแหล่งทรัพยากร การเรียนรู้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายและ การใช้ห้องสมุดร่วมกัน โดยเฉพาะ	5
3. บุคลากรไม่สนใจพัฒนางาน ปัจจุบันมีหนังสือ เก่าเป็นจำนวนมากเกินที่และนับได้ถึง เทคโนโลยีสมัยใหม่	6	3. เร่งสร้างบุคลากรแทน/สำรอง และ การเก็บหนังสือที่ตีพิมพ์ภายใน 10 ปี เท่านั้น	4

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการวิจัย			
1. ปัญหาเรื่องเวลา อาจารย์มีภาระงานสอนมาก และการทำวิจัยต้องใช้ทุนมากกฎระเบียบมาก	11	1. ส่งเสริมให้อาจารย์ทำงานวิจัย โดยสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการทำงานวิจัยเป็นทีม	7
2. อาจารย์ทำงานวิจัยน้อย เนื่องจากขาดแรงกระตุ้น ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและไม่ชอบทำงานวิจัยเป็นทีม	10	2. กำหนดมาตรการการทำงานวิจัยของอาจารย์ให้ชัดเจน เช่น กำหนดเป็นการให้ปีละ 2 เรื่อง	6
3. ขาดบุคลากรและงบประมาณ แหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัย บางครั้งผู้วิจัยต้องหาทุนขาดเครื่องมือด้วย	10	3. จัดสรรทุนให้มากพอเพียง สำหรับงานวิจัยระดับต่าง ๆ หัวเฉลี่ยสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ด้วย	4
4. การตั้งคณะใหม่ ทำให้อาจารย์ใหม่ขาดประสบการณ์	3		
ด้านบริการวิชาการ			
1. เวลาที่จัดแบ่งให้ระบบมีความหมายขึ้นจากการควบคุมให้เกิดภาวะสมดุลย์ ทำให้อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสให้บริการวิชาการแก่ชุมชนน้อย ที่ไม่ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งสอน ทั้งทำงาน	8	1. เพิ่มงบประมาณด้านบริการ วิชาการ ที่ยืดหยุ่น สามารถบริหารงานเองได้สนับสนุน	9
2. ขาดงบประมาณสนับสนุน เช่น การจัด นิเทศ ด้านศิลป เดือนละ 1 ครั้ง ปัญหาด้านงบประมาณ	5	2. ปรับระบบใหม่ให้คล่องตัวเป็นนิติบุคคลสามารถบริการจัดโครงการต่าง ๆ ได้ ไม่ต้องทำเป็นขั้นตอนมาก	5
3. การให้บริการทางวิชาการไม่มีคุณภาพและให้วิทยาเกิดความจำเป็นคณาจารย์ตัดจากการบริหารให้มีความยกเว้นให้ค่าตอบแทน	4	3. ควรส่งเสริมงานวิชาการทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เช่น ให้ความรู้นักเรียนผู้ด้อยโอกาสในอาชีพต่าง ๆ	3

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อวิธีการดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพในหน่วยงาน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อวิธีการดำเนินการเพื่อควบคุมคุณภาพในหน่วยงาน จำแนกออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านนิสิตนักศึกษา ด้านอาจารย์ ด้านหลักสูตร ด้านห้องสมุด และแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการ ดังตาราง ที่ 32

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อควบคุมคุณภาพระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็น	ผู้บริหาร		อาจารย์		t-test	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านนิสิต	3.47	.73	3.25	.78	2.18	0.03
ด้านอาจารย์	4.28	.54	4.09	.67	2.35	0.02
ด้านหลักสูตร	4.60	.55	4.42	.62	2.19	0.02
ด้านห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	4.23	.66	4.01	.66	2.51	0.01
ด้านการวิจัย	4.18	.62	4.03	.75	1.61	0.10
ด้านการบริการวิชาการ	4.03	.70	3.98	.65	.55	0.57

จากตารางที่ 32 พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อควบคุมคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านนิสิตนักศึกษา ด้านอาจารย์ ด้านหลักสูตร และด้านห้องสมุดและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ กลุ่มผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มของอาจารย์ในทุกด้าน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.60$) และอยู่ในระดับที่มากที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านนิสิตนักศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) แต่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่กลุ่มอาจารย์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดในด้านหลักสูตรเช่นกัน ($\bar{X} = 4.42$) และอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคงเป็นด้านนิสิตนักศึกษา และอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.25$)

ส่วนที่ 3 การเสนอแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย

การเสนอแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ การสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ นำเสนอเป็นแนวทางเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาจากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

รูปแบบกระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาจากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ ควรมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

จากรูปแบบกระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้จากการวิจัย 3 รูปแบบ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า รูปแบบกระบวนการที่ครอบคลุมและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ควรเป็นรูปแบบดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการ
2. การกำกับ หรือการควบคุมคุณภาพโดยหน่วยงานภายใน เป็นการกำกับการเรียนการสอน หรือการวิจัย ซึ่งคณะหรือหน่วยงานคณะเป็นผู้ดำเนินการเอง
3. การสนับสนุน คณะกำหนดข้อปฏิบัติที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ และกำหนดกลไกการประกันคุณภาพการเรียนการสอน
4. การตรวจสอบและประเมินผล เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานภายในเพื่อเตรียมพร้อมในการประเมินผลจากภายนอก

กระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาจากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ควรมีการศึกษาหาข้อมูลเบื้องต้นภายในหน่วยงานทุกหน่วยงานของสถาบันก่อนที่จะมีการดำเนินการวางแผนกรอบนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาภายในสถาบัน โดยทำการประเมินระบบและกลไกภายในสถาบันตามแนวปฏิบัติเบื้องต้นของประกาศทบวงมหาวิทยาลัยในเรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา 2539 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจำนวน 13 แนวทาง อย่างปราศจากอคติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อความเป็นจริง โดยมีการติดตามประเมินผลเบื้องต้น เผยแพร่ต่อประชากรของสถาบัน และเพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร ของสถาบันว่า มีความคิดเห็น

อย่างไรต่อการประกันคุณภาพ ต้องการการสนับสนุนด้านใด หรือมีการดำเนินการด้านใดมีประสิทธิภาพ ควรให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างคณะ/สถาบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการให้มากขึ้น

2. ผู้บริหารระดับสูงควรให้การยอมรับและมีวิสัยทัศน์ต่อการประกันคุณภาพ

3. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายใน สถาบัน ก่อนดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันเพื่อก่อให้เกิดการยอมรับ และมีการดำเนินการประกันคุณภาพด้วยความสมัครใจ และที่สำคัญ คือ ต้องมีความเข้าใจตรงกัน จะช่วยให้การดำเนินการประกันคุณภาพเป็นไปด้วยความพร้อม รวดเร็ว เพราะได้รับความร่วมมือจากประชากรของสถาบัน นอกจากนี้ สถาบันต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้กับคณาจารย์ และบุคลากร ที่ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น การพิจารณาความดีความชอบ ค่าตอบแทน หรือ รางวัลที่ไม่เป็นตัวเงิน เป็นต้น และมีมาตรการอย่างชัดเจนสำหรับผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือ

4. สถาบันอุดมศึกษา ต้องมีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพทั้งระดับ คณะและระดับสถาบันเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสถาบัน และหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมทั้งการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น จัดตั้งสำนักประกันคุณภาพ หรือหน่วยงานประกันคุณภาพ และจัดตั้งผู้รับผิดชอบ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสถาบันกับหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนการประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัย ในการรับและเผยแพร่ข้อมูลต่อสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

5. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาสู่แนวปฏิบัติในด้านต่าง ๆ โดยการกำหนดให้คณะ/สถาบันต่าง ๆ ส่งตัวแทนผู้บริหารทุกระดับเข้าร่วมการประชุมและมีการทำ Workshop ร่วมกันเสนอต่อคณะกรรมการประกันคุณภาพระดับสถาบันเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ ซึ่งถือได้ว่าแนวคิดต่าง ๆ มาจากการให้ผู้บริหารทุกระดับ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นการบริหารจากระดับล่างสู่ระดับบน ทำให้มีการยอมรับซึ่งกันและกัน

6. สถาบันอุดมศึกษา ควรมีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่มุ่งหวังตามปรัชญา และนโยบายของสถาบัน

7. สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดองค์ประกอบหลักที่จะมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน และระบบการควบคุมคุณภาพภายใน

8. สถาบันอุดมศึกษา จะต้องกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ให้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้

9. สถาบันอุดมศึกษา ต้องกำหนดองค์ประกอบหลักที่จะมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน และระบบการควบคุมคุณภาพภายใน

10. ประกาศใช้ระบบ โดยการประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเมื่อพร้อมทุกด้าน

11. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะ การประกันคุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นได้จะต้องใช้เวลาและต้องทำการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นระบบที่มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และหัวใจของการประกันคุณภาพอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงาน ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่ปฏิบัติอย่าง ต่อเนื่องระบบประกันคุณภาพก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้

12. การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องเรื่องการประกันคุณภาพให้บุคลากรของ คณะและหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบ

13. การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างสถาบัน และระหว่างคณะ/สาขาวิชา

14. เปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

2. วิธีการดำเนินการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

2.1 การออกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้บริหารทุกระดับ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ทำการ ประเมินผลต่อไป และจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ

2.2 ผู้บริหารระดับสูง ให้การยอมรับถึงความสำคัญและประโยชน์ของการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาและควรมีวิสัยทัศน์ต่อการประกันคุณภาพ เพราะจะได้รับการ สนับสนุนด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ เพราะถ้าผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนไม่ให้การยอมรับการ ประกันคุณภาพในสถาบัน นโยบายและแนวปฏิบัติของการประกันคุณภาพการศึกษา จะไม่มีการดำเนินการ อย่างต่อเนื่องและจะกลายเป็นแค่แฟชั่น เท่านั้น

2.3 สถาบันอุดมศึกษา ควรจัดให้มีการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรไปพร้อมกัน เพื่อช่วย ให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดำเนินการไปพร้อมกัน แบบร่วมมือร่วมใจไม่เกิดการต่อต้าน ทั้งนี้ ควรมีการจัด โครงการให้คณาจารย์และบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ พร้อม ๆ กัน ตามความสนใจ โดยเฉพาะ ในเรื่องระบบข้อมูลสารสนเทศ และควรมีมาตรการที่ชัดเจนสำหรับผู้ที่ส่งรายชื่อเข้าร่วมการอบรมแต่ไม่เข้ารับ การอบรม เพราะถือว่ามหาวิทยาลัย/สถาบัน เสียค่าใช้จ่ายต่อหัว ถ้าไม่เข้าอบรมทำให้คนอื่นเสียสิทธิ์ และ สถาบันต้องมีการสร้างแรงจูงใจกับผู้ไม่หาความรู้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถาบันที่มีประสบการณ์ ในการดำเนินการประกันคุณภาพที่ประสบผลสำเร็จและเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมาเป็นวิทยากรเพื่อจะได้ นำเสนอตัวอย่างประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จ ทำให้บุคลากรเข้าใจได้มากขึ้นมากกว่าการเชิญวิทยากร เฉพาะภายในสถาบันเดียวกัน

2.4 สถาบันอุดมศึกษา มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพและหน่วยงาน รับผิดชอบทั้งระดับคณะและสถาบัน โดยมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน คณะกรรมการ ประกันคุณภาพระดับสถาบัน ควรประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็นประธาน กรรมการและ

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกประมาณ 3-5 คน ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา คณะบดีคณะต่าง ๆ ส่วนหน่วยงานรับผิดชอบควรเป็นหน่วยงานอิสระ มีงบประมาณสนับสนุนอย่างพอเพียง และมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

2.5 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหารทุกระดับ ควรมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น ในการทำ Workshop ร่วมกัน และหลังจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวแล้ว การดำเนินการขั้นต่อไป คือ คณะ/สถาบันต่าง ๆ ควรมีการกำหนดการประชุมชี้แจง ให้นักลกรภายในคณะและหน่วยงานได้รับทราบและเข้าใจในเรื่องการที่ต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการและการขอความร่วมมือต่อไป ทั้งนี้ในการจัดประชุมชี้แจงดังกล่าว คณะที่มีบุคลากรมากจัดร่วมกับคณะเล็ก เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นอกจากนี้คณะที่ได้ดำเนินการแล้วควรที่จะส่งรายงานให้หน่วยงาน/สำนักประกันคุณภาพทราบและเก็บไว้เป็นข้อมูลต่อไป

2.6 การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ก่อนที่จะนำไปกำหนดหลักสูตร หรือปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ได้บัณฑิตตามที่มุ่งหวัง

2.7 สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดองค์ประกอบหลักที่จะมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน และระบบการควบคุมคุณภาพภายในในด้านต่าง ๆ ตามความพร้อมของแต่ละสถาบัน และควรกำหนดดัชนีบ่งชี้คุณภาพของสถาบันการศึกษา

2.8 การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ ควรกำหนดให้ชัดเจน โดยการดำเนินการจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัตินำไปปฏิบัติได้

2.9 การสร้างกลไกการตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพภายใน ที่เป็นการดำเนินการไปพร้อมกับการตรวจสอบ เช่น ระบบกำกับ ระบบสนับสนุน และระบบตรวจสอบ ควรมีการจัดทำแบบรายงาน และแบบประเมินองค์ประกอบหลักที่มีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน (ปัจจัย)

2.10 หลักการประกาศใช้ระบบควรมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน เช่น 1-2 ปี จะมีการติดตามตรวจสอบประเมินผล

2.11 การประชาสัมพันธ์ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และควรมีการประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อทราบข่าวความเคลื่อนไหวของมหาวิทยาลัย /สถาบันการศึกษาอื่นด้วย ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบัน ระหว่างสาขาวิชา กับสถาบันอื่น

2.12 เปิดโอกาสให้สถาบันหรือหน่วยงานภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

3 หน่วยงานรับผิดชอบ

1. สถาบันอุดมศึกษา ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน หน่วยงานควรเป็นหน่วยงานอิสระรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานด้วย และได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากมหาวิทยาลัย/ทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ควรมีหน่วยงานบริการการศึกษาประจำคณะต่าง ๆ ช่วยในการประสานงานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง

2. ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพของสถาบัน ควรอยู่ในความรับผิดชอบของรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพ หัวหน้าหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษา

3. ทบวงมหาวิทยาลัย ควรจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นหน่วยงานกลางสำหรับประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และกำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรงที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการประกันคุณภาพเป็นอย่างดี ที่สามารถจะให้คำปรึกษาแก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้